

ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAM

Vasszécsenyi Tündérország Óvoda és Körzeti Bölcsőde

Intézmény OM - azonosítója: 036566	
Legitimációs eljárás - Az érvényességet igazoló aláírások:	
<p>..... határozatszámom elfogadta:</p> <p style="text-align: center;"><i>Pődörné Sütő Aliz</i> <i>nevelőtestület nevében névaláírás</i></p>	<p style="text-align: center;">Véleménynyilvánítók:</p> <p style="text-align: center;">Nagy Viktória <i>Óvodai szülői közösség nevében névaláírás</i> Ikt.sz.:</p> <p style="text-align: center;"><i>Pálné Kölkedi Henrietta</i> <i>Közalkalmazotti Tanács nevében</i> Ikt.sz.:</p>
<p>ikt. számú határozatával jóváhagyta:</p> <p style="text-align: center;">Kiss Zsanett <i>Intézményvezető</i></p> <p style="text-align: center;">Ph.</p>	
<p>Egyetértését kinyilvánító:</p> <p style="text-align: center;">Zsolnai Zoltán <i>Fenntartó, működtető nevében névaláírás</i></p>	
Hatályos: 2022. 01. 01.	
<p>A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható: www.tunderorszagovi.hu</p>	
Iktatószám:	

KÉSZÜLT:

**VASSZÉCSENYI TÜNDÉRORSZÁG ÓVODA ÉS
KÖRZETI BÖLCSŐDE**

2021. december 01.

**KÉSZÍTETTE: KISS ZSANETT
PÓDÖRNÉ SÜTŐ ALÍZ
SOMOGYINÉ BAUMGARTNER LÍVIA
HORVÁTH ZSUZSANNA**

TARTALOMJEGYZÉK

1. BEVEZETŐ	4.o.
2.1. GYERMEKKÉPÜNK	6.o.
2.2. ÓVODAKÉPÜNK, CÉL, ALAPELVEK	7.o.
2.2.1. ÓVODÁNK ÜNNEPEI, HAGYOMÁNYAI	12.o.
3.1. ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATAI	13.o.
3.2. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA	14.o.
3.2.1. EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM	17.o.
3.3. AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS	23.o.
3.4. AZ ANYANYELVI , AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA	26.o.
3.4.1. ANYANYELVI NEVELÉS	26.o.
3.4.2. ÉRTELMI FEJLESZTÉS, NEVELÉS	29.o.
4. AZ ÓVODAI ÉLETÜNK MEGSZERVEZÉSE	30.o.
4.1. SZEMÉLYI FELTÉTELEK	31.o.
4.2. TÁRGYI FELTÉTELEK	32.o.
4.3. SZERVEZETI FORMÁK ÉS IDŐKERETEK, DOKUMENTÁCIÓ, TERVEZÉS	34.o.
4.4. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI	40.o.
5. AZ ÓVODAI ÉLETÜNK TEVÉKENYSÉGFORMÁI	43.o.
5.1. A JÁTÉK	44.o.
5.2. VERSELÉS-MESÉLÉS	47.o.
5.3. ÉNEK-ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC	50.o.
5.4. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA	53.o.
5.5. MOZGÁS	59.o.
5.6. KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE	64.o.
5.7. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK	68.o.
5.8. A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS	70.o.
5.9. A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSÉNEK FEJLESZTŐ PROGRAMJA	72.o.
6. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	75.o.
7. GYERMEKVÉDELEM, SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSE, ESÉLYEGYENLŐSÉGET BIZTOSÍTÓ INTÉZKEDÉSEK	77.o.
7.1. GYERMEKVÉDELEM	77.o.
7.1.1 A NEVELŐTESTÜLET GYERMEKVÉDELMI FELADATAI	78.o.
7.1.2 A GYERMEKVÉDELMI FELADATOK MEGVALÓSULÁSÁBAN KÖZREMŰKÖDŐ INTÉZMÉNYEK	79.o.
7.2. HÁTRÁNYKOMPENZÁCIÓ, ESÉLYEGYENLŐSÉG MEGVALÓSÍTÁSA AZ ÓVODÁBAN	80.o.
7.3. A KIEMELTEN TEHETSÉGES GYERMEKEK NEVELÉSE	82.o.
8. TÁRGYI FELTÉTELEK (ESZKÖZJEGYZÉK)	83.o.
9. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	85.o.

1. BEVEZETŐ

Mottó: „A facsemetét elültetheted, átültetheted, ide-oda hajlíthatod, a kifejlett fával ezt semmiképpen nem teheted!”

Comenius

Pedagógiai Programunkat a 2011. évi CXCV. Törvény a nemzeti köznevelésről, a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet, az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII.17.) kormányrendelet, a 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve alapján készítettük el.

Pedagógiai programunk módosítását és egységes szerkezetbe foglalását a hatályos jogszabályoknak megfelelően 2015. augusztus 31-ig nevelőtestületünk elvégezte. Pedagógiai programunk módosítását a 2012. (VIII.31.) EMMI rendelet alapján a tanfelügyelethez kapcsolódó intézményi önértékelés területeihez kapcsolódó elvárások azonosítása indokolta.

Nevelőtestületünk saját Óvodai Pedagógiai Program megírása mellett döntött. Munkánkat az a cél vezérelte, hogy az eltelt évek tapasztalataira építve programunkban pedagógiai és pszichológiai megalapozottság jellemezze a nevelés célját, feladatát, eszközrendszerét. Szervezeti és működési kereteit alapvetően a fejlődés és nevelés lélektani szempontok figyelembevételével dolgoztuk ki.

A pedagógiai program személyi hatálya kiterjed az óvodával jogviszonyban álló minden gyermekre, pedagógusra és a pedagógiai munkát közvetlen segítőkre, valamint a szülőkre. Azon személyekre akik az intézménnyel jogviszonyban nem állnak, de részt vesznek az óvoda feladatainak megvalósításában.

Területi hatálya kiterjed:

- az óvoda területére,
- az óvoda által szervezett, a pedagógiai program végrehajtásához kapcsolódó - óvodán kívüli – programokra.

Hatályba lépés napja: 2015. 09. 01.

A Vasszécsenyi Óvoda Alapító Okirata szerint önkormányzati intézményként, Vasszécseny, Tanakajd, Csempeszkopács községek Önkormányzatainak Képviselőtestületei a helyi Önkormányzatról szóló 1990. évi LXV. Tv. 9.§.(4) alapján 1991. január 1-jével alapított.

Az Alapító Okirat 1997. április 8-án a 11/1997.számú együttes képviselőtestületi határozattal módosult. Vasszécseny, Tanakajd községek Önkormányzatainak Képviselőtestületei maradtak a fenntartók. A fenntartók 2012.05.16-án kelt 29/2012. sz. határozata alapján közös igazgatású köznevelési intézményt hozott létre Tündérország Óvoda és Körzeti Bölcsőde Vasszécseny néven.

2013. 05. 30-tól az intézmény irányító szerve: Vasszécseny és Tanakajd Községek Óvodai Intézményfenntartó Társulása

Legutóbbi hatályos Alapító Okirat 2021. június 02-án kelt, Vasszécseny, Tanakajd és Csempezkopács Községek Óvodai Intézményfenntartó Társulása 2021. május 21. napján kelt, 2021. augusztus 1. napjától alkalmazandó IFT/7/2021. okiratszámú módosító okirattal végrehajtott módosítás szerint.

Fenntartó neve: Vasszécseny, Tanakajd és Csempezkopács Községek Óvodai Intézményfenntartó Társulása

Székhelye: 9763 Vasszécseny, Petőfi S. u. 11.

Az intézmény neve: Vasszécsenyi Tündérország Óvoda és Körzeti Bölcsőde

Az intézmény székhelye: 9763 Vasszécseny, Arany János u. 9.

Elérhetőségek:

Telefon: 06-94/377-949

Fax: 06-94/377-949

E-mail: vasszeccsenyovi@gmail.com

Intézményünk honlapján megtekinthetők dokumentumaink:

www.tunderország.hu

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja és az azzal összhangban lévő pedagógiai programunk egymásra épülő, szakmailag összehangolt rendszere biztosíték arra, hogy intézményünk szakmai önállósága, az óvodai nevelésünk sokszínűsége által megfeleljünk a társadalomnak és a gyermekek érdekeinek.

Programunk a gyermek alapvető tevékenységeire, a játékra, tevékenységekben megvalósuló tanulásra és a munka jellegű tevékenységekre épül, és e köré szervezi a pedagógiai és pszichológiai feladatait. Tartalmát egymástól elkülönült, de egymást átható, komplex nevelési területek alkotják, a játék és játékosság tükrében.

Fő hangsúlyt kap benne a testi, lelki gondozás, az érzelmi biztonság és a szociális önellátó, önérvényesítő szokásrendszer megalapozása. Programunk egyediségét adja a kialakult óvodai szokások, hagyományok, ünnepélyek, helyi viszonyok és végül az élő szerves egységet alkotó egyéni és az óvodai, lakóhelyi körzetéhez igazított elvárások.

Nevelésünk középpontjában az évtizedeken át olyannyira nélkülözött, egyénre szabott nevelés áll. Fokozott gonddal kíséri figyelemmel az egyes gyermekek személyiségfejlődését, rugalmasan alkalmazkodik mind a hátrányos helyzetű, a

sajátos nevelési igényű, mind a tehetséges gyermekek neveléséhez. Nagy hangsúlyt fektetünk az egyéni, illetve differenciált bánásmódra. Az integrációs nevelésben részt vevő gyermekeknél szakértői vélemény alapján utazó gyógypedagógus szakember végzi a fejlesztést.

Pedagógiai programunkkal nem kívánunk teljesen új rendszert bevezetni. Meg kívánjuk őrizni eddig kialakult, jól működő hagyományainkat, melyeket kiegészítettünk a haladás megkövetelte elemekkel. A helyi sajátosságokat, lehetőségeket is igyekeztünk feltárni és megfogalmazni pedagógiai programunkban.

Nevelőtestületünk tagjaira hárul a program megvalósítása. Ennek érdekében folyamatosan képezzük magunkat, óvodai nevelésünkben érvényesül az innovatív pedagógiai törekvés, és mivel az Alapprogram biztosítja a pedagógiai nézeteink, értékrendünk és módszertani szabadságunk érvényesülését, megkötések csak a gyermek érdekében és védelmében tartalmaz. Pedagógiai programunk egymásra épülő, szakmailag összehangolt rendszere a biztosíték arra, hogy érvényesüljenek azok az általános szakmai igények, amelyeket az óvodai neveléssel szemben a társadalom a gyermek harmonikus fejlődése érdekében megfogalmaz.

Óvodai munkánkat a mottóként választott Comenius idézet szellemében kívánjuk végezni. Azt szeretnénk, ha óvodásainkat viselkedéskultúrában, ismeretanyagban el tudnánk juttatni arra a szintre, mely biztosítja minden gyerek számára a zavartalan iskolakezdést.

2.1. GYERMEKKÉPÜNK

Programunk a gyermeki személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember egyedi, mással nem helyettesíthető szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre. A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. Olyan gyerekeket szeretnénk nevelni egyéni képességeiket figyelembe véve, akik az életben biztonságosan eligazodnak. A jól megélt, teljes és igazi kisgyermekkor után kezdjék el az iskolai tanulmányaikat.

Nagy Lászlóval egyetemben valljuk, hogy az ember életében „minden életkornak megvan a maga egyedülálló és teljes szerepe, feladata. Szigorúan tilos és kártékony bármelyiket is feláldozni a következő érdekében!”

Az óvodai nevelésünk gyermek központú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszünk, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem adunk helyet semmiféle előítélet kibontakoztatásának. Hiszünk a sajátos nevelési igényű gyermekek fejleszthetőségében.

Gyermekeink legyenek derűsek, bizalommal forduljanak a felnőttekhez, őrizték őszinte mosolyukat, szeretettel forduljanak a társak felé. Örömmel és önként vegyenek részt minden tevékenységben. Őrizték meg természetes kíváncsiságukat, óvják, védjék, alakítsák környezetüket. Kéréseiket, véleményüket bátran, őszintén nyilvánítsák ki. Tudjanak élni szabadságukkal az intézmény keretei között, tanúsítsanak megfelelő önfegyelmet a különböző helyzetekben. Ismerjék és alkalmazzák a korosztályuknak megfelelő illemszabályokat (udvariasság, kérés, stb.).

„Kis gyermekem csak nézzél szerteszét
éretted van itt minden, ami szép.”

(Várnai Zseni)

2.2. ÓVODAKÉPÜNK, CÉL, ALAPELVEK

KÜLDETÉSNYILATKOZAT

Óvodánkban minden kisgyermekhez megkeressük az utat, figyelembe véve gyermekeink egyedi, mással nem helyettesíthető személyiségét, individuumát.

Meghitt, szeretetteljes, elfogadó, tanulást támogató, élményt nyújtó környezetben tevékenykedhet, így biztosítjuk számára az önmegvalósítást.

A gyermeki énképet, önmegvalósító, élményt adó játékos nevelési, tanulási tevékenységeken keresztül elhivatottsággal, folyamatokon megalapozott szakmai tudással, harmonikus közösségben alakítjuk. Meglévő hagyományainkat ápoljuk és újakat teremtünk. Hiszük, hogy a felelősséggel átgondolt céljainkat elérjük, gyermekeink őszinte mosolyát, természetes kíváncsiságát megőrizve.

Óvodánk a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője a gyermek 3. életévétől az iskolába lépésig, a szülőkkel partneri együttműködést kialakítva, a családi nevelést tiszteletben tartva.

Az óvodánk pedagógiai tevékenységrendszerre és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermekek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. A helyi lehetőségeinket maximálisan kihasználjuk a természet megszerettetéséhez, a környezettel való aktív kapcsolat kialakításához, a környezetvédelemhez és a környezettudatos magatartásformálás alakításához. Megismerjük szűkebb környezetünket, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz kötődés alapja. Séták, kirándulások során megfigyeléseket végzünk, rácsodálkozunk a természet szépségére, a növény- és állatvilágra. A falu hagyományait megőrizzük a népszokások megismertetésével és gyakorlásával. Óvodánkban, miközben teljesítjük a funkciót (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekeinkben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

A hátrányosan változó életmód, a szociális hátrányokkal küzdő gyermekek fejlődése érdekében, kiemelt figyelmet fordítunk óvodánkban a szociális hátránykompenzációs tevékenység, a gyermekvédelem az esélyegyenlőség megvalósítására. Szükség esetén megfelelő szakemberek segítségét is igénybe vesszük: gyógypedagógus-logopédus, védőnő, gyermekvédelmi jelzőrendszer.

Óvodánk funkciói:

- óvó-védő
- szociális
- nevelő-személyiségfejlesztő

Óvodai nevelésünk célja:

1. Óvodásaink sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése, a hátrányok csökkenését az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlődésének biztosítása, inkluzív nevelés megvalósítása.
2. Óvodánk közvetetten segítse az iskolai közösségben történő beilleszkedéshez szükséges személyiségvonások fejlődését, játékon keresztül megvalósuló sokoldalú személyiségfejlesztést.
3. Pedagógiai tevékenységrendszerünk és tárgyi környezetünk segítse a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását, a pedagógiai programban foglaltak és a sajátos nevelési igény összehangolását.
4. Célunk a gyermekek harmonikus és élő kapcsolatának kialakítása a természeti és társadalmi környezetükkel, lakóhelyük hagyományainak, értékeinek megismertetése.

5. Törekszünk a pedagógiailag segített, ösztönzött szocializáció, erkölcsi normák kialakításának minél teljesebb megvalósítására, értékeink megőrzésére és közvetítésére.

Óvodai nevelésünk alapelvei:

- A gyermeki személyiséget szeretetteljes gondoskodás, elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés, bizalom és különleges védelem illeti meg.
- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége s ebben óvodánk kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be.
- Nevelésünk a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére irányul, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával oly módon, hogy minden gyermeknek egyenlő esélyt biztosítunk a színvonalas nevelésre.
- A nevelésünk tegye lehetővé és segítse a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek, képességeinek kibontakoztatását, az egyéni sajátosságok figyelembe vételével felzárkóztatást, a tehetség kibontakoztatását.
- Az óvodai nevelésünkben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.
- Az óvodáskorú gyermekek védelme, esélyegyenlőségének biztosítása, jogainak érvényre juttatása a nevelés és a törvények adta eszközökkel. Egyenlő hozzáférés biztosítása minden gyermek számára.
- Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára a szükséges segítség, gondozás, nevelés biztosítása. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése szoros együttműködésben a gyógypedagógus szakemberrel, szülőkkel az egyéni fejlesztési terv alapján.
- Innovatív pedagógiai törekvések érvényesítése a gyermekek érdekében (kompetencia, hagyományápolás terén).
- Óvodapedagógusaink elfogadó, segítő, támogató attitűdje modell, minta legyen a gyermekek és a családi nevelés számára.
- A nemzetiséghez tartozó és a hazájukat elhagyni kényszerülő családok (továbbiakban: migráns) gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését illetve társadalmi integrálását.

Óvodai nevelésünk az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik:

- Az érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről.
- A gyermeki szükséglet kielégítéséről.

- A testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról, **valamint arról, hogy az alkalmazott pedagógiai módszerek a kompetenciafejlesztést támogassák.**
- A gyermeki közösségekben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játéokra.
- A tevékenységeken keresztül az életkornak és az egyéni képességeknek megfelelő műveltségtartalmak közvetítéséről, gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartásáról és kielégítéséről, a kreativitás előtérbe helyezéséről.
- A kisgyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.
- Biztosítanunk kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálódását az emberi jogok, az alapvető jogok és szabadságok védelmében.
- Differenciált fejlesztéssel a tehetséges, a sajátos nevelési igényű és hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének segítése.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek inkluzív neveléséről.
A gyermekekre jellemző sajátosság figyelembevételével az optimális fejlesztő hatások megkeresése, kiválasztása, ezek alkalmazásának segítségével, a lehetséges legjobb eredmény elérése a fejlődésben (kognitív képességek fejlődése, a normák, szabályok optimális-együttműködéshez szükséges szintű elsajátítása). A különleges gondozási igény kielégítése a tevékenységek során csoportos vagy egyéni formában.
- Szakvéleményben meghatározott feladatok, fejlesztések megvalósítása szakember bevonásával.

Óvodánk a pedagógus-elhivatottságnak megfelelően, a szakmai tudás folyamatos bővítésével a gyermekek testi, lelki, szellemi fejlődését magas szinten biztosítja.

Nevelési gyakorlatunk sikeres megvalósítása érdekében a szülőket aktívan bevonjuk az óvodai életbe. Feladatunk a családok nevelési szokásainak a megismerése. Napi kapcsolatban állunk a szülőkkel, ezáltal az együttnevelés, az együttműködés érdekében a folyamatos párbeszéd feltételrendszere biztosított. Az óvoda a gyerek fejlesztése útján hat a családra. A nevelési célok, feladatok közvetítésével kezdeményezi és segíti a családi nevelés összehangolását, melynek alapja és nélkülözhetetlen feltétele a gyermek érzelmi biztonsága és a szülő kiegyensúlyozott óvodai közérzete.

E nevelési szinteken érvényesülő hatások dialektikus egysége és kölcsönhatása nélkülözhetetlen az óvodai nevelésünk céljainak elérésében. A hagyományos formák, mint szülőértekezlet, fogadóóra, családlátogatás megtartása mellett új

kapcsolattartási formát alakítottunk ki, mely a gyermeknapon szülővel együtt közös játékos vetélkedőn való részvétel. Nevelőmunkánk iránt érdeklődőknek, leendő óvodásaink és szülei részére „óvodakóstolgot” elnevezéssel betekintést biztosítunk a mindennapi életünkbe egy játékos délelőttön.

Óvodánkat a gyermeki szabadság, a nyitottság, a kötetlenség, a bizalom, a rend és biztonság, a tolerancia jellemezze, amelyben a gyermek hibázhat, és amelyben lehetőség van a javításra, próbálkozásra.

A gyermeki szabadság:

Napirendünket úgy alakítottuk ki, hogy a gyerekek testi-lelki szükségleteiket bármikor kielégíthessék. Rugalmas keretei lehetővé teszik, hogy a gyermekek saját életritmusuknak megfelelően, a szülők lehetőségeihez igazodva érkezzenek és távozzanak az óvodából. Szabadon, szabályok belsővé válásával dönthetik el, hogy mikor, hol, kivel szeretnének játszani. A valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg és cselekvésen keresztül sajátít el. Ennek érdekében fontos, hogy minél több tapasztalathoz jusson, élményeket élhessen át és természetes kíváncsiságát kielégíthesse játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulás útján.

Betekintési lehetőségek az óvodai életbe:

Nyílt napon, különböző rendezvényeken (pl. szüreti mulatság, adventi készülődés, gyermeknap...) ahol a szülő együtt játszhat gyermekével. Túl a napi találkozásokon a szülőértekezletek során nevelési gondokra, problémákra kaphat választ a szülő. „Óvodakóstolgot” nyílt napunkon a leendő óvodásaink részére közös tevékenykedtetést, betekintést biztosítunk.

Kötetlenség:

Rugalmas napirendünk kötetlenséget is biztosít, egyetlen kötött időpontunk van, ez az étkezés, minden más gyermeki tevékenység időtartamát, szervezeti formáját az óvónő választja meg a gyermekek egyéni, sajátos és aktuális igényeinek megfelelően.

Bizalom:

Nevelésünk egyik legfontosabb eleme a kölcsönös bizalom, amely az alábbi kapcsolatokra épül: gyermek-óvónő, szülő-óvónő, gyermek-gyermek, dajka-gyermek, szülő-gyermek. Gyermekeink problémamegoldó képessége eljut arra a szintre, hogy nem kívánják az óvónők közvetlen jelenlétét. Önbizalmukat és énképüket a pozitív tulajdonságaik erősítésével, tudatosításával alakítjuk ki.

Rend és biztonság:

A gyermek fejlődésének alapja, hogy féltő, óvó, gondoskodó szeretet, folytonos, stabil biztonság vegye körül. Egyéni, differenciált bánásmód szükséges a

személyes, bensőséges kapcsolat kialakításához, amely minden gyermeket megillet. A nagy gonddal megtervezett heti ritmus szerinti tevékenységeink, a hétről-hétre, napról-napra való ismétlődés egyfajta állandóságával biztonságot nyújt a gyermekeknek. A szabálytudat kialakításával teremtünk rendet kívül és belül.

Tolerancia:

Gyermekeinket nem akarjuk mindenáron megváltoztatni, elfogadjuk olyannak, amilyenek, akik bármikor hibázhatnak és lehetőségük van a hibák javítására, próbálkozásra. Bízunk abban, hogy felnőttként is ugyanezeket az értékeket fogják képviselni és közvetíteni, elfogadva a másságot.

A sajátos nevelési igényű gyermekeket is teljes értékűnek fogadjuk el, s hiszünk fejleszthetőségükben. Joguk, hogy megfelelő, elfogadó, ugyanakkor fejlesztő hatású környezetben éljenek, fejlődjenek. Olyan pedagógiai környezetet alakítunk ki, ahol a másság felé fordulás mindenkinek természetes. A gyerekek ösztönösen elfogadják, tolerálják a sajátos bánásmódot igénylő társaikat, a gyengébbekhez való közeledés és segítőkészség természetes számukra.

Óvodánkban a játék a gyermeki életmegnyilvánulás legtermészetesebb formája. A gyermek akkor boldog, ha önfeledten játszhat. Ebből indul ki gyermekeink minden tevékenysége és ide érkezik vissza. Nem irányítjuk a játékot direkt módon. A gyermeket tökéletesnek tekintjük, aki a játékban fejlődik. A játékok használatát a gyermekek fantáziájára bízuk (mindenből minden lehet). Megteremtjük annak a lehetőségét, hogy a gyermek a játékon, saját tevékenységén keresztül szerezhesse meg azokat az élményeket, amelyek megnyitják, és ébren tartják benne a vágyat a környező világ megismerésére, a tanulás örömeinek átélésére. Ehhez szükséges, hogy a gyermek érdeklődésére és cselekvésére, előzetes tudására, tapasztalataira épüljön az ismeretanyagot is tartalmazó tevékenységrendszer.

2.2.1. Óvodánk ünnepei, hagyományai:

A hétköznapiakat színesítő jeles napjaink:

- Szüreti multság: szülőkkel együtt szőlőt préselünk, felelevenítjük a népi hagyományt, szüreti felvonuláson mondókázunk, énekelünk, verselünk.
- Mikulás ünnepség: Mikulás megajándékozza a gyermekeket.
- Karácsonyi ünnepély: 5-6 évesek ünnepi műsora, minden csoport ünnepel. (Az adventi készülődés időszakában gyertyagyújtás, családról, szeretetről, ajándékozás örömeiről beszélgetés, ajándékkészítés...)
- Farsang: csoportonként beöltözünk maskarába, versenyjátékok korcsoportnak megfelelően.
- Március 15-i megemlékezés: közös ünneplés.
- Húsvét: nyuszi ajándékkeresés, tojásfestés.
- Anyák napja: édesanyák köszöntése csoportonként.

- Gyereknapi: szülőkkel, testvérekkel közös program, játékok, versenyek.
- Évzáró: A búcsúzó 6-7 évesek műsora.
- Ballagás: 6-7 évesek óvodai ballagása, búcsúzása a társaktól és a felnőttektől.
- Gyermek születésnapjának megünneplése: minden hónap utolsó csütörtökén, óvónők ajándékot készítenek. Csoportonként énekelve, jókívánságokkal köszöntjük az ünnepeket.
- Kirándulás: minden csoport életkori sajátosságainak megfelelően.

„Csináljon bármit, ami nyitogatja szemét és eszét,
szaporítja tapasztalatait.
Ő azt hiszi: csak játszik.
De mi már tudjuk, mire megy a játék.
Arra, hogy e világban otthonosan mozgó,
eleven eszű és tevékeny ember váljék belőle.”

Varga Domokos

3.1. ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATAI

A nevelési célok megvalósulása érdekében az óvodai nevelőmunkánk feladata a gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Az SNI-s gyermekek esetében:

- Gyermekünk oly mértékű segítése, ami a további önálló cselekvéshez szükséges.
- Elvárásaink igazodjanak a gyermekek fejlődési üteméhez.
- Fejlesztésük számukra megfelelő területen valósuljon meg és ne legyen megterhelő.
- Védettség biztosítása, szocializációjuk elősegítése.
- Szükség esetén mindazon speciális eszközök, lehetőségek biztosítása, melyekre a Szakértői Bizottság javaslatot tesz, egyéni fejlesztési terv készítése.

- Óvodánkban heti egy alkalommal logopédus foglalkozás a fejlesztésre szoruló gyerekekkel.
- Szakértői Bizottság véleményének megfelelően gyógypedagógusi fejlesztés.

3.2. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA

Az egészséges életmódra nevelésünk, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. A kisgyermek olyan szükségleteit elégítjük ki, amely elősegíti növekedését, fejlődését, hozzájárul egészségének megőrzéséhez, jó közérzetéhez, egészséges életmódjának kialakításához és megteremti a nevelési hatások kedvező érvényesülésének feltételeit. Ezzel a gyermek testi nevelésén kívül hozzájárulunk az egész személyiség alakulásához.

Cél:

- Az egészséges életvitel igényének alakítása.
- A környezettudatos magatartás megalapozása.
- Nyugodt, kiegyensúlyozott élettempó kialakítása.
- A környezet tisztántartása, a környezet rendjének óvására való igény kialakítása.
- Alvás és pihenésszükséglet kielégítése.
- A szervezet ellenálló képességének növelése.
- Az óvodai életritmus és a családi életrend közelítésére való törekvés.
- A gyermek testi fejlődésének elősegítése.

Feladat:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése,
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése,
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése,
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése,
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só és telítettszír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök illetve a tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása,
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása,

- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása,
- a megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása,
- a helyes testtartás elsajátítása, szükség esetén differenciált segítségnyújtás, harmonikus, összerendezett mozgás elősegítése,
- a kulturált étkezés illemszabályainak megismertetése,
- egészségmegőrző szokások kialakítása,
- öltözködési szokások fejlesztése,
- helyes táplálkozási szokások kialakítása,
- a testápolás szokásainak kialakítása,
- egészséges és biztonságos környezet biztosítása,
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása.

Nevelésünk tartalma, eszközei:

- a napi, illetve heti tevékenységek időben azonos rendje, részvétel tevékenységeken, étkezéseken, sétákon, kirándulásokon, rendezvényeken,
- a csoportszoba berendezésének, használt eszközeinek, játékoknak a helye, azok rendben tartása,
- az épület egyéb helyiségeinek berendezési tárgyai, felszerelései, azok rendeltetésszerű használata,
- a napi tevékenységek egyes mozzanataihoz kapcsolódó eszközök előkészítése és helyretétele, azok használatának tanulása,
- táplálkozás, étkezésnél terítés,
- tisztálkodáshoz szükséges felszerelések,
- játékeszközök,
- öltözködés rendje,
- tevékenységekhez szükséges felszerelés,
- mozgáshoz, sporthoz szükséges felszerelés, eszközök,
- pihenéshez szükséges felszerelések, teremrendezések,
- a teremben és a szabadban való mozgás lehetőségei és módjai, azok rendje.

Differenciált segítségnyújtás:

- A speciális eszközöket igénylő gyerekeknek (pl. szemüveg, hallókészülék, stb. esetén).
- Különleges odafigyelés mozgás koordináció fejlesztésére, új mozgásformák kipróbálásának segítése.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

Önálló:

- a tisztálkodásban, a tisztálkodási eszközök megválasztásában és azok használatában,
- a WC használatakor,
- fogápolásban,
- öltözködésben,
- önkiszolgálásban,
- a kimerített étel mennyiségében,
- az adott hőmérsékleti viszonyoknak megfelelő ruházat kiválasztásában.

Megfelelően használja:

- az evőeszközöket (kés, villa, kanál)
- a játék és egyéb eszközöket
- az óvoda és az épület egyéb helyiségeit
- a környezet tisztántartására szolgáló eszközöket (lábtörlő, takarító eszközök).

Tud:

- cipőt fűzni és kötni,
- gombolni,
- teríteni,
- hajtogatni (szalvéta, takaró, ruházat),
- ajtót nyitni, csukni, csendben közlekedni,
- természetes ülő testtartással asztal mellett ülni.

Ismeri:

- a kulturált étkezés szokásait (csukott szájjal rág, ügyel az asztal rendjére, tisztaságára),
- a zsebkendőhasználat módját
- a ruházatának tisztántartási lehetőségeit,
- a rendetlenség megszüntetésének módjait.

Segít:

- a környezet tisztántartására, a rend megőrzésére irányuló tevékenységekben,
- a kisebbeknek a különböző önellátásra irányuló tevékenységekben.

Feltételek:

- tágas, világos csoportszoba,
- higiénikus, gondozott mellékhelyiségek,
- sokféle mozgáslehetőséget biztosító játszóudvar,
- változatos, vitamindús étrend,
- saját öltözőszekrények,
- helyesen megválasztott napirend, rendszeresen, a megszokott időben végzett tevékenységek,

- a családdal való együttműködés (szokásainak ismerete, személyi és mentálhigiéne, öltözködés, napirend, étkezési szokások, szabadidős szokások, stb.).

Értékelés: Az aktuális megnyilvánulások értelmezése, a helyes cselekedetek kiemelése dicsérettel.

Az egészségügyi szokások pontos menetét az óvodában dolgozó dajkákkal megbeszéljük az azonos gyakoroltatás miatt.

Az óvoda dolgozóinak modell értékű jelenléte elengedhetetlen feltétele a tervszerűen átgondolt és kidolgozott szokás- és normarendszer megvalósításához. Mindez az óvodát kezdő gyermekek tekintetében, a befogadás időszakában kiemelt jelentőségű a minél nyugodtabb, kiegyensúlyozottabb szokáskialakítás érdekében.

Az önkiszolgáló tevékenységek, a többszöri gyakorlás fejlesztik a gyermekek képét, segítik önállóvá válási törekvéseiket. A tevékenységek végzésében a gyermek egyéni fejlettségéhez igazodva nyújt segítséget az óvodapedagógus és a dajka. A gyermekek közben gyakorolják a napi élethez szükséges szokásokat, melyek az óvodáskor végére szükségletté válnak.

3.2.1. EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM

Az egészséges életvitel igényének alakítása ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. A kisgyermekünk olyan szükségleteit elégíti ki, amely elősegíti növekedésüket, fejlődésüket, hozzájárul egészségüknek megőrzéséhez, jó közérzetükhöz, egészséges életmódjuknak kialakításához és megteremti a nevelési hatások kedvező érvényesülésének feltételeit. Ezzel a gyermekeink testi nevelésén kívül hozzájárul az egész személyiség alakulásához.

Cél:

- Segítse elő a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést.
- Támogassa a gyermekek esetében a környezethez történő alkalmazkodást.
- Felkészítsen és megoldási stratégiát kínáljon a környezetből érkező ártalmas hatásokkal szemben, így csökkentve a káros következményeket.
- Pozitív hatást gyakoroljon a személyiséget érő változásokra.

Feladat:

- az egészséges táplálkozás biztosítása,
- a mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósítása (udvar kínálat lehetőségek kihasználása),
- a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegséghez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,

- a bántalmazás és az óvodai agresszió megelőzése,
- a balesetek megelőzése,
- a személyi higiéné fontosságának kiemelése.

A gyermek-egészségügyi szakszolgálat

- iskolafogászat,
- a védőnő által önállóan ellátandó tennivalók,

Megjegyzés: a védőnő munkakörébe rendeletileg nem tartozik rendszeres óvodalátogatás. Ennek ellenére kétszer, háromszor szűrővizsgálatokat végez. Ezek az orvosi kezelésektől való félelem feloldását szolgálják.

A szülők és a külső szervezetek együttműködése

A gyermek az egészséges életmódra vonatkozó ismereteit és magatartásmintáját a családból hozza magával az óvodába. A gyermek-egészségügyi szolgálat egészségvédő és fejlesztő feladatát képezi a szülők számára rendezett egészségvédő ismeretterjesztés, a közös szülő programok, higiénés és sportrendezvények megszervezése.

Az egészséges óvodai környezeti kialakítása

Az egészséges környezet biztosítja a szokások zavartalan fejlődését, befolyásolja a gondozás színvonalát, hatékonyságát. Lehetőséget ad a gyermek testi és értelmi fejlődésére.

Cél: az egészséges, barátságos környezet kialakítása, amely lehetőséget nyújt a gyermek testi-lelki szükségleteinek kielégítésére.

Az egészséges életmód alakításának színtere a csoportszoba és kapcsolódó helyiségei, az óvoda udvara.

A berendezési tárgyak megfelelnek a gyermekek testméreteinek, biztonságosak, könnyen tisztántarthatók. A játékok tisztántartását folyamatosan végezzük. A helyiségekben rövid és gyakori szellőztetéssel biztosítjuk a folyamatos levegőcserét. A rendszeres takarítás, porszívózás, portalanítás elemi feladat és követelmény. Az óvoda udvarának rendszeres ellenőrzéséről és karbantartásáról gondoskodunk, valamint az udvari játékok megfelelnek az EU-s szabványnak. A homokozót takarófoliával védjük és a homokot évente cseréljük.

Az egészséges táplálkozásra nevelés feladatai

- Az egészséges táplálkozás iránti igény kialakítása: napi ötszöri étkezés fontosságának ismertetése.
- A kulturált étkezési szokások, ízléses terítés, étkezés rendjének alakítása. Naposi munka megszerettetése.
- Az óvodánk háromszori étkezést biztosít.
- Az étkezést biztosító konyhánk az életkornak, gyermekélelmezési normáknak megfelelően állítja össze az étrendet.
- Egészséges ételek fontosságának tudatosítása: pl. tejtermékek, zöldség, gyümölcs..., egészségtelen ételek kisebb mértékű fogyasztására ösztönzés: chips, cola, cukros üdítők...
- Új ízek megismertetése.
- Szülőknek tanácsadás, cukros, sós, zsíros ételek kerülésére.
- Lehetőség biztosítása, hogy a nap bármely szakában ihassanak a gyermekek.
- *A táplálék allergiás gyermekek* eltérő szükségleteinek fokozott figyelembe vétele.

Sajátos nevelési igényű gyermekek esetében - amennyiben szükséges - az étkezéshez kapcsolódó speciális gondozási feladatok ellátása a szakember irányításának megfelelően.

Mindennapos testneveléssel, testmozgással kapcsolatos feladatok:

- Elegendő teret biztosítunk az udvaron a mozgásos tevékenységekhez.
- Megfelelő eszközöket biztosítunk.
- Sétákat, kirándulásokat szervezünk.
- Minden csoportban heti egy alkalommal biztosítjuk a kötött mozgást.
- Minden csoportban minden nap napi 5-25 perces mozgást biztosítunk /az időtartam a csoport életkorától függ/.
- Minden nap megszervezzük a szabad levegőn tartózkodást /időjárástól függően/.

Sajátos nevelési igényű gyermekek esetében specialitások lásd. mozgás tevékenység fejezetben.

Testi, lelki egészség fejlesztésével kapcsolatos feladatok:

- Az óvónők ismerjék meg a családok mozgáskultúráját, gyermek mozgásfejlettségi szintjét.
- Segítjük a gyermekek spontán kezdeményezését mozgásos játékban.
- Figyelembe vesszük a gyermekek terhelhetőségét.

- A mozgás segíti a gyermekek anyagcseréjét, fokozza teljesítőképességüket. Segíti a mozgásszervek fejlődését.
- Kialakítjuk a mozgásszokásokat, játéktudatot, egészséges versenyszellemet, együttműködési készséget, egymásra odafigyelés készségét, szabálytudatot, önfegyelmet, koncentráció képességet, bátorságot.
- A jól szervezett mozgással fejlesztjük a gyermek érzelmi, szociális és értelmi képességét. Törekszünk arra, hogy mozgása harmonikussá, összerendezetté váljon, fejlődjön gondolkodása, találékonysága, kombinatív képessége.
- Lelkileg sérült gyermekeket szakemberek bevonásával segítjük.
- Nagy figyelmet fordítunk a fogyatékkal élő gyermekekre.

A viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése:

A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének. Minden felnőtt modellt jelent a gyermek számára, éppen ezért óvodánk feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat.

Feladat:

- szabad beszélgetések alkalmával dohányzás ártalmainak elemzése,
- kiránduláson, képek nézegetése során a tömegközlekedési járművek egészségre káros anyagkibocsátás (benzingerő) ártalmainak megbeszélése,
- ismeretek átadása a dohányzás egészségre káros következményeiről (károsítja a tüdőt, idegrendszert, másokra gyakorolt hatása).

A bántalmazás és az óvodai agresszió megelőzésével kapcsolatos feladataink:

- Feladatunk a mindennemű gyermekbántalmazás, sérülés, fájdalom okozásának elkerülése, azok megakadályozása.
- A szándékos vagy gondatlan bántalmazás elkerülése, ezek jelentése
- Figyelemmel kísérjük a gyermekek érzelmi fejlődését, különös tekintettel a súlyos és tartósan káros hatásokkal szemben.
- Különleges figyelmet fordítunk arra, ha gyermek gyermeket bántalmaz, ha szükséges a konfliktusok elkerülésére és megoldására segítséget nyújtunk.

Sajátos nevelési igényű gyermekek esetében az érdekvédelmi tevékenységeknek szerepe kiemelkedő, az esetlegesen előforduló tünetek azonnali kivizsgálása, jelzése a szakemberek irányába.

Baleset megelőzéssel és elsősegélynyújtással kapcsolatos feladatok:

- A gyermekekkel egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírásokat, a tevékenységekkel együtt járó veszélyforrásokat, a tilos és az elvárható magatartásformát az óvodai nevelési év megkezdésekor, illetve folyamatosan (kirándulás, séta, stb.), a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően ismertetni kell.
- A gyermekek tájékoztatása, felvilágosítása a csoportban dolgozó óvónő felelőssége. Az ismertetés tényét és tartalmát a csoportnaplóban dokumentálni kell.
- Az óvodai életre vonatkozó szabályok a nem óvodás testvérekre is vonatkoznak, azok betartása a szülők jelenlétében is elvárás.
- Az óvoda csak megfelelőségi jellel ellátott (MSZ EN 71-es szabványnak megfelelő) játékot vásárolhat. Az óvodapedagógus köteles a játékon feltüntetett, vagy ahhoz mellékelte figyelmeztetést, feliratot, használati utasítás áttanulmányozni és az alkalmazás során betartani.
- A kaput és az ajtót minden esetben be kell csukni, ügyelve arra, hogy gyermek ne menjen ki az épületből.
- Az óvoda felügyeleti kötelezettsége a belépéstől az intézmény jogszerű elhagyásáig terjed, illetve az óvodán kívüli programok időtartamára áll fenn.
- A balesetet szenvedett gyermek ellátása a gyermek felügyeletét éppen ellátó óvónő feladata, miután a többi gyermek biztonságáról, felügyeletéről gondoskodott.
- A fenti feladatok ellátásában a helyszínen jelenlévő többi munkatársnak is segítséget kell nyújtania.
- A balesetet szenvedett gyermek megnyugtató ellátása után tájékoztatni kell az óvodavezetőt, amennyiben orvosi ellátás szükséges, akkor azonnal értesíteni kell a szülőket is.
- A gyermekbalesetek jelentésének módját az EMMI r. 169. § (2) bekezdése tartalmazza.
- A gyermekbalesetek jegyzőkönyvezése és nyilvántartása a gyermekvédelmi felelős feladata. Az elektronikus úton kitöltött, kinyomtatott, hitelesített jegyzőkönyv egy példányát megkapja a szülő, egy példányát az óvoda irattárában kell megőrizni.

Sajátos nevelési igényű gyermekek különösen veszélyeztetettek e területen, fokozott figyelemmel kell segíteni napi tevékenységeik esetében.

Nem súlyos balesettel kapcsolatos feladatok:

- a baleset körülményeinek kivizsgálása,
- jegyzőkönyv készítése,
- bejelentési kötelezettség teljesítése.

Súlyos balesettel kapcsolatos további előírások:

- azonnali jelentés a fenntartónak,
- legalább középfokú munkavédelmi képesítéssel rendelkező személy bevonása a baleset körülményeinek a kivizsgálásába.

A baleset körülményeinek kivizsgálásánál biztosítani kell a szülői szervezet képviselőjének részvételét.

A munkavédelmi felelős különleges felelőssége, hogy:

- gyermekbalesetet követően intézkedjen annak megelőzésére, hogy hasonló eset ne forduljon elő,
- az óvoda minden alkalmazottját tájékoztassa.

Személyi higiéniaival kapcsolatos feladatok:

- Tisztálkodás igényének kialakítása. Kézmosás fontosságának tudatosítása.
- Helyes fogápolási technika elsajátítása.
- Fogorvosi szűrés és tájékoztatás.
- Ruházat tisztántartására igény kialakítása.
- Időjárásnak megfelelő öltözködés, többretegű öltöztetés.
- Az időjárásnak, évszaknak megfelelő öltözködési szokás kialakítása.
- Váltócipő használatának kötelezővé tétele.
- Az egészséges életmód elemi ismereteinek és helyes szokásainak megismertetése és gyakorlása.
- Gyakori fertőző betegségek megelőzésének, terjedésük megakadályozásának elemi szabályainak betartása.
- Szükség esetén egészségügyi szolgáltatások igénybevétele.
- Védőnő bevonásával tisztasági vizsgálat végzése.
- Elhanyagolt gyermek szüleivel a kapcsolat felvétele.

Sajátos nevelési igényű gyermekek esetében fokozott figyelmet kell fordítani a tevékenységhez kapcsoló szokás kialakítására, kommunikációs helyzetek fejlesztő kihasználására. A mentális és testi komfortérzet optimális megteremtése kiemelten fontos, megfelelő egyéni megsegítéssel.

Megvalósulást segítő módszerek:

- Nevelőtestületi értekezlet meghívott előadóval.
- Szülői értekezleten óvodapedagógusok, szakember előadása
- Témák:
 - egészséges táplálkozás, egészséges ételek,
 - televíziózás, számítógép túlzott használata,
 - bányahimlő,
 - ápoltság, fejtetvesség,
 - kullancsveszély,

- asztma, allergia, mint népbetegség.

- Sportnap a szülőkkal.
- Ételtórával összekötött előadás a helyes táplálkozásról.
- Gyermekkel közösen gyümölcssaláta készítés, együtt fogyasztás.
- Szűrővizsgálatok: fogorvosi, szemészeti, hallás, tisztasági vizsgálat.

Külső kapcsolatok:

- háziorvos, fogorvos, védőnő,
- gyermekjóléti szolgálat,
- Ambrózy-Migazzi István Általános Iskola
- önkormányzat,
- helyi szervezetek,
- Pedagógiai Szolgáltató és Kutató Központ,
- Szülők.

Az egészség fejlesztés feladatainak megvalósításához tartozó eseménynaptárt az éves munkaterv tartalmazza.

Eszközигény:

- mozgásfejlesztő játékok /teremben, udvaron/,
- CD lejátszó a tornaterembe,
- az udvari játékok alá ütésálló felület,
- gyermekméretű udvari és szobai takarítóeszközök,
- ivókút.

3.3. AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott szeretetteljes légkör vegye körül.

Mindezzért elengedhetetlen

- a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék;
- óvodánk alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;

- az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása. Az óvodai életünk szervezése segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) fejlődését, szokás- és normarendszerének megalapozása. Teret enged a gyermek önkifejező és önérvényesítő törekvéseinek.

Óvodánk a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldre és családdhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógusaink és óvodánk valamennyi dolgozójának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.

A gyermekeket annak elfogadására, megértésére neveljük, hogy az emberek különböznek egymástól.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvodánk együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

A nevelés során kiemelt feladat a családokkal történő együttműködés kialakítása, a gyermeki anamnézis megismerése, az előzetes családlátogatás és a folyamatos „anyás” beszoktatással, az új környezet megismerésével, a szülőktől való elválás megkönnyítése. A gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése fokozott körültekintést, módszertani felkészülést, több időt igényel. A speciális szükségletek szerinti eszközök biztosítása, környezet alakítása elengedhetetlen.

Cél:

- Szocializáció serkentése, társadalmi környezetbe való bevezetés szélesítése.
- Barátságos, derűs csoportlégtör alakítása és a kötődési hajlam erősítése.
- Erkölcsi, érzelmi, akarat tulajdonságok fejlesztése.

Feladat:

- Érzelmi biztonság érzetének nyújtása.
- Kedvező érzelmi hatások biztosítása.
- Lehetőség biztosítása az én érvényesítő törekvéseknek, a szabályok következetes betartatása.
- Egymás közötti bizalom kiépítése (óvónő-gyerek, gyerek-gyerek, gyerek-dajka között), a kapcsolatot pozitív attitűd jellemezze.

- Biztonságérzet keltése a csoportban való tartózkodás során.
- Alá-, fölé- és mellérendeltségi helyzetek átélése, elfogadása.
- Egymás iránti tolerancia alakítása /különbözőségek elfogadása/.
- Közösségben zajló folyamatok, a társas kapcsolatok és közös tevékenységek kibontakoztatása, melyben a gyermekek tapasztalatot szerezhetnek a helyes magatartásformákról.
- Szülők megnyerése az együttnevelés érdekében.

Sajátos nevelési igényű gyermekek esetében az érzelmi kötődés megteremtése elsődleges feladat. A biztonságérzet kialakítása és megtartása az óvodai élet legfontosabb eleme. Ezt az állandó közvetlen felnőtt segítő, támogató, ösztönző magatartása biztosítja.

Feladat a beszoktatás ideje alatt:

- Előzetesen egyeztetjük a fokozatos befogadás módját a családdal.
- Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek kedvenc játékaikat, biztonság-érzetüket fokozó eszközeiket magukkal hozhassák.
- A családból hozott szokásokat, értékeket figyelembe vesszük.

A fejlesztés tartalma:

- Napirend szerinti tevékenységek (játék, munka jellegű tevékenység, tevékenységekben megvalósuló tanulás).
- Beszoktatás: a leválási nehezítettséggel küzdő gyermekek különleges támogatása a családi háttér ismeretében.
- Játéktevékenységek.
- Az értelmi fejlesztést szolgáló tevékenységek.
- Kapcsolatteremtés, kapcsolattartás, udvarias viselkedés elemi formáinak a gyakorlása.
- Munkatevékenységek: a természetes környezet óvása.
- Közös élmények átélése (születésnapok, kirándulások, ünnepek, stb.).
- A természetes rokonszenv alapján szerveződő csoportok közös tevékenységei.
- Közös készülődés ünnepekre, rendezvényekre.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A kapcsolatteremtés és kapcsolattartás következő területein: kérés, köszönés, köszönetnyilvánítás, válaszolás, megszólítás.
- Véleménynyilvánításban, döntésekben, választásokban vállalt feladatai elvégzésében önálló.
- Tisztelettudó a viselkedése.
- Ismeri és érti az óvónő metakommunikatív jelzéseit.
- Igazmondásra törekszik.
- Képes a belátásra.
- Megkezdett munkáit befejezi.

- Észreveszi a környezete rendjét megbontó elemeket, korrigálni tudja az ilyen jellegű helyzeteket.
- Örül az egyéni és a csoport közös sikereinek.
- Együttműködik a közös cél érdekében.
- Kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására.

Társas kapcsolatok:

- Szívesen tevékenykedik a csoport érdekében.
- Érdeklődik társai és a felnőttek iránt.
- Felajánlja segítségét gyerektársainak, a felnőtteknek, ha ennek szükségét látja.
- Figyelemmel van a felnőttek, a gyerektársak iránt.
- Képes egyéni érdekeit a csoport érdekeinek alárendelni.
- Egy-egy társ iránt kitüntetett rokonszenvet, barátságot mutat.
- Igyekszik – a szituációtól függően – elfogadni az alá-, fölé- és mellérendeltségi helyzeteket.

Kapcsolatok más nevelési területekkel:

A társas kapcsolatok, a közös munka, az együttjátszás és a tevékenységrendszer is az együvé tartozás érzését erősítik és hatással vannak a gyermek erkölcsi tulajdonságainak fejlődésére.

Értékelés:

A csoportban zajló mechanizmusok, egyéni reakciók megfigyelése – szükség esetén külső segítségadás az aktuális tevékenységek során, pozitív megerősítés.

Eszközigény:

Otthonos körülmények a csoportszobában.

3.4. AZ ANYANYELVI, AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

3.4.1. Anyanyelvi nevelés

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladatunk, ami a nevelési folyamat egészében jelen van.

Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása a beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel (a javítgatás

elkerülésével), a **3-7 éves korosztály fejlettségéhez igazodó, példaértékű fogalomhasználattal** – az óvodai nevelőtevékenységünk egészében jelen van.

A szocializáció folyamán a beszéd a gyermek környezetével való érintkezésnek, önkifejezésnek, gondolkodásnak legfőbb eszközévé válik. A beszéd által erősödik a gyermek biztonságérzete, növekszik tájékozottsága, gazdagodnak ismeretei. A nyelvi kommunikációs helyzetek kialakulásának alapvető feltétele az egymást meghallgató és az egymáshoz beszélő társak beszédkedve, beszédképessége, az anyanyelv szókincsének hangzásbeli és szövegszerkesztési sajátosságainak tapasztalata, ismerete, használata.

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelésünk közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére különösen nagy figyelmet fordítunk.

Az óvodai nevelésünk a gyermek egyéni kíváncsiságára, érdeklődésére, mint életkori sajátosságra, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermekeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Cél:

- Az anyanyelv megismertetésére, megbecsülésére, szeretetére nevelés.
- Kommunikációs képességek megalapozása.
- Szókincs és szóbeli kifejezőkészség fejlesztése.

Feladat:

- A gyermekek kommunikációs, metakommunikációs képességének fejlesztése.
- Szabad önkifejezés, közlési vágy, kapcsolatteremtési készség elősegítése.
- Differenciált, egyéni képességek szerinti fejlesztés.
- Anyanyelvi játékok alkalmazása.
- Egyéni adottságok, hajlam, rátermettség, kiemelkedő képesség felfedezése, versmondó, mesemondó versenyen való részvétel.
- A gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.
- Az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) alkotóképesség fejlesztése.
- Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.
- A kialakult észlelési képességeiket: látás, hallás, tapintás területén, valamint finommotoros képességeiket legyenek képesek összerendezetten használni.

Sajátos nevelési igényű gyermekek esetében elsődleges a szakember által kialakított készségek alkalmazása, gyakorlás, fejlesztési tervek alapján a szükséges gyakorlási tevékenységek alkalmazása.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket.
- Érthetően, folyamatosan beszélnek, kommunikálnak.
- Gondolataikat, érzelmeiket mások számára érthető formában, megfelelő tempóban és hangsúllyal tudják kifejezni.
- Társas beszédhelyzetekben tudják tartani a kapcsolatot, végig tudják hallgatni és megértik mások beszédét.

- Nyugodtan és figyelmesen tudják végighallgatni az óvónőt, párbeszédben kivárik a társ megnyilatkozását.
- Ismerik és helyesen használják a szófajokat, névutókat, igeidőket, térirányokat. Kialakult a beszédhelyzethez és anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető mondatokból összeálló beszéd.
- Képről mondatokban beszél.
- Folyamatosan, összefüggő mondatokkal fejezi ki magát. Beszédének tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményeinek.
- Tud rövid történeteket, szöveget visszamondani.
- Olyan szókinccsel rendelkezik, amely lehetővé teszi számára, gondolatainak érthető kifejezését.
- Minden magán és mássalhangzót tisztán ejt.

Kapcsolatok más nevelési területekkel:

Ábrázoló tevékenységekben a nyelvi és képi, formai ábrázolás együttes alkalmazásával valamely élmény, esemény, érzés többféle módon való kifejezése. Az ének-zenei nevelés, a hangképzés, a tiszta ejtés, a hangsúly, a hangerő, a hanglejtés dallama az élőbeszéd érzelmeit tükröző, jelentést hordozó elemeit gazdagítják. A külső világ tevékeny megismerése során a beszéd és gondolkodás szoros összefüggésben fejlődik. A mozgás tevékenységeken nagy szerepet kap a beszédértés. A mesék, versek a nyelvi nevelés eszközei.

3.4.2. Értelmi fejlesztés, nevelés

Cél:

- Változatos tevékenységformákon keresztül az életkori és egyéni sajátosságokra, meglévő tapasztalatokra, élményekre, ismeretekre, spontán érdeklődésre és ösztönös tudásvágyra, kíváncsiságra alapozva további élmények, változatos tevékenységek biztosítása.
- A gyermekek megismertetése természeti és társadalmi környezetükkel, melynek segítségével képesek lesznek eligazodni az őket körülvevő világban.

Feladat:

- A természeti–emberi–tárgyi környezet iránti érdeklődés felkeltése, kielégítése, kreativitást elősegítő ösztönző környezet biztosítása.
- A gyerekek természetes kíváncsiságára építés, sokoldalú tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása.
- A környező világról szerzett tapasztalatok rendszerezése, bővítése.
- Különböző tevékenységekben, élethelyzetekben való gyakorlása.
- „Énkép”fejlesztés, testséma kialakulásának segítése, forma és térészlelés fejlesztése (mozgásos tevékenységekkel).
- A gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása
- Értelmi képességek, (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás és kreativitás) alkotóképesség fejlesztése.
- Minél több érzékszervre ható tapasztalatszerzés, megfigyelési lehetőség biztosítása a gyermekeknek, mely sokoldalúan fejleszti az auditív, vizuális, taktilis érzékelésre épülő képességeket.
- Lehetőség teremtése a dolgok, jelenségek természetes környezetben, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való megfigyelésére és gyakorlásra. Mivel a 3-7 éves korban a vezető szerep a látásé, ezért a vizuális funkciók fejlődését fokozottan figyelemmel kíséri. Az önkéntelen figyelemtől és spontán emlékezettől a szándékos megfigyeléshez és emlékezetbe véséshez, majd felidézéséhez vezető utat sok játékos tevékenységgel segíti elő, az emlékezet, szándékos figyelem terjedelmét növeli.
- A képzelet és fantázia fejlesztése sok valós élmény nyújtásával, valamint meshallgatással, és játék biztosításával.
- Nyitott, játékos helyzetek teremtésével többféle megoldás keresése.
- Az ingerek cselekvő és kísérletező jellegű feldolgozása, mely megalapozza a későbbi problémamegoldó gondolkodás kialakulásának feltételeit.

- A problémák változatos megfogalmazásával az egyéni válasz keresésére ösztönzés, mellyel a szabad önkifejezés a kreativitás lehetőségét teremti meg.

Sajátos nevelési igényű gyermekek esetében a gyógypedagógus részletes útmutatása alapján végezhető, alkalmazó, gyakorló tevékenység végzendő a lehető legtöbb érzékszervet igénybe vevő tevékenységekben.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Az értelmi fejlődésük terén a gyermekek legyenek képesek érzékszerveik útján az őket körülvevő valóságot tapasztalati síkon megismerni, összefüggéseket észrevenni.
- A gyermekek aktívan részt vesznek a különböző óvodai tevékenységekben és képesek azokban elmélyülni.
- Alapvető ismeretekkel rendelkeznek közvetlen környezetükről, képesek figyelmüket szándékosan és tartósan irányítani, növelni, megosztani.
- Felismernek ok – okozati összefüggéseket, a cselekvő-, szemléletes-, képi gondolkodás mellett az elemi, fogalmi gondolkodás is kialakulóban.
- Kialakult életkor specifikus beszédértésük, beszédfigyelmük, testséma ismeretük, finommotorikus, laterális térészlelő képességük, téri tájékozottságuk, térbeli mozgásfejlettségük.
- Rendelkeznek probléma felismerő és megoldó képességgel, saját tévedéseiket segítséggel javítják, tudnak vizuálisan, akusztikusan differenciálni.
- Lelkileg egészségesek, nyitottak, érdeklődőek, készek az iskolába lépésre, a tanuláshoz szükséges képességeik folyamatosan fejlődnek, egyre több szabályhoz tudnak alkalmazkodni, mely a feladatok megértésében, egyre eredményesebb végzésében nyilvánul meg (kitartóak, önállóak, van önfegyelmük).

4. AZ ÓVODAI ÉLETÜNK MEGSZERVEZÉSE

Az óvodai nevelésünk feladatai szerteágazóak, egymásra épülő és egymással összefüggő, komplex módon érvényesülő tevékenységek, melyek átszövik az óvodai nevelésünk teljes rendszerét.

Az óvodai nevelésünk rendszerében megvalósuló feladatok biztosítják az óvodai nevelés céljának kiteljesedését.

Nevelésünk jóváhagyott pedagógiai program alapján valósul meg, a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezzük meg, melyhez az óvodapedagógus feltétlen jelenléte és közreműködése szükséges.

4.1. SZEMÉLYI FELTÉTELEK

- Óvodánkban a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.
- Nevelőmunkánk kulcsszereplője az óvodapedagógus. Személyisége a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Óvodapedagógusaink elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekek számára.
- Pedagógus közösségünket jellemzi a gyermekközpontúság, elhivatottság a nevelés iránt, pozitív életszemlélet, a mindennapok élményét biztosítani tudás, aktív, távlatokban való gondolkodás és a folyamatos alkotó légkör.
- Az óvodába érkező gyermekek alapos megismerésének és szakszerű fejlesztésének alapvető feltétele az óvónők folyamatos önképzése, továbbképzése, önálló tanulása. Ennek megvalósítását szolgálja a továbbtanulási és a továbbképzési terv. Óvodapedagógusaink az elmúlt években többféle akkreditált továbbképzésen, tanfolyamon vettek részt, mely elősegítette, hogy saját pedagógiai gyakorlatunkat folyamatosan elemezzük és fejlesszük. A nevelőtestületi belső továbbképzéseken, az óvodapedagógiai témájú rendezvényeken hallott, tapasztalt szakmai információkat nevelőmunkánk során felhasználjuk. Óvodapedagógusaink építenek a szakmai innovációkra.
- Az óvodánkban folyó belső továbbképzések alapját az aktuális kiemelt nevelési területhez kapcsolódó, valamint pedagógiai témájú szakmai megbeszélések adják, ezek részét képezik az éves munkatervnek, és segítik az óvodapedagógiai változásokkal történő lépéstartást.
- A nevelőtestület közös értéknek fogadja el a toleranciát, empátiát, egymás segítségét, az együttműködést, egymás véleménye iránti megértést, az emberi méltóság tiszteletben tartását, az esztétikus óvodai környezet jelentőségét, a nevelői tevékenység rugalmasságát, a helyzethez és a gyerekek egyéni jellemzőihez történő alkalmazkodást, felelősségtudatot, az önművelési – önfejlesztési igényt.
- Segítjük a nevelőtestület önálló alkotó óvodapedagógiai munkáját és értékes szakmai ötletek közkinccsé tételét. Hangsúlyt fektetünk a differenciált fejlesztés és értékelés megvalósítására, a prevenció előtérbe helyezésére.
- Óvodapedagógusaink és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkája hozzájárul a programban megfogalmazott célok megvalósításához és óvodai nevelésünk eredményességéhez. A csoportban az óvodapedagógus munkáját segíti a pedagógiai asszisztens és a dajka.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek integrálása is megvalósul nevelőmunkánk során. A fejlesztő pedagógusunk, valamint a szakértői

véleményben meghatározott, speciálisan képzett szakember segíti a fejlesztést, felzárkóztatást.

- Igény szerint migráns gyerekeket is fogad óvodánk, amikor is az itt dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyerekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Óvodai intézményegységünkben 14 alkalmazott dolgozik.

Dolgozók	Létszám adatok
Óvodapedagógusok	6 fő – betöltött 4 hely
Pedagógiai asszisztens	3 fő
Dajkák	3 fő
Egyéb munkakörben foglalkoztatottak (élelmezésvezető, dolgozók, karbantartó)	száma konyhai 5 fő

Nevelőtestületünk képzettségi és szakképzettségi mutatói

Képzettség iránya	Képzésben részt vettek száma
Szakvizsgával rendelkező	1 fő
Óvodavezetés	2 fő

Szakképzett dajkák száma: 2 fő

Szakképzett óvodapedagógusok száma: 4 fő

4.2. TÁRGYI FELTÉTELEK

Óvodánk rendelkezik a pedagógiai programunk megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel, az SNI-s gyermekek neveléséhez szükséges feltételek és eszközök bővítése folyamatos. Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon alakítottuk ki, hogy szolgálja a gyerekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen testméreteiknek, biztosítsa egészségük megőrzését. A tágas

csoportszobák, a nagy udvar és egyéb kiszolgáló helyiségek biztosítják a nevelés feltételeit. Lehetővé teszi mozgás- és játékgényük kielégítését, a párhuzamosan végezhető tevékenységekhez megfelelő feltételt teremt, és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal veszi körül.

A tárgyi felszereléseket, melyeket a gyermekek használnak, számukra biztonságos módon és a gyermekek biztonságára figyelemmel helyezük el.

Óvodánk tárgyi környezete a mindenkori előírásokkal összhangban biztosítja a megfelelő munkakörnyezetet az óvónőknek, az óvodai munkatársaknak, lehetőséget biztosít a szülők fogadására.

A nevelési feladatok ellátására a csoportszobák otthonos légkört nyújtanak a gyermekek számára. Kitágult a csoportszoba területe azáltal, hogy a kifutókat „belaktuk” (járólapozás, bútorzat).

A tornaszobában, ahol szabadon, balesetmentesen mozoghatnak megfelelő eszközökkel a gyerekek, a különböző célú, sport és egyéb mozgásterápiás (AYRES) fejlesztő eszközök is helyet kapnak. A tornaszobánk hozzájárul az egészség megőrzéséhez és lehetővé teszi mozgás- és játékgényük kielégítését.

Minden kisgyereknek van külön öltözőszekrénye, jellel ellátott doboza, zsákja, amibe személyi holmijait, kincseit gyűjti. Az otthonról hozott és maga által készített óvodai játékeit biztonságba helyezi.

Vásárolt, óvónők és szülők segítségével készített játékok, eszközök segítik a pedagógusok nevelő munkáját.

Az étkezéshez porcelán és üvegedényeket használunk.

A szabványnak megfelelő fajátékok található az udvaron, melyek jól szolgálják a gyermekek mozgásigényének kielégítését, mozgásfejlődését.

Fontos az udvari játékok folyamatos felújítása.

Szakmai és gyermekkönyv állományunk kielégítő.

20/2012 (VIII.31.) EMMI rendelet szerinti eszköz és felszerelésjegyzék a 86. oldalon található a 8. pontnál.

4.3. SZERVEZETI FORMÁK ÉS IDŐKERETEK DOKUMENTÁCIÓ, TERVEZÉS

Óvodánkban osztott és részben osztott csoportok szervezésére is sor kerül, mely legfőképp a jelentkező gyermekek korbeli összetételétől függ.

Az életkori jellemzők ismeretében és az egyéni eltérésekre építve az óvodapedagógus döntésétől függ (a szabad játékot kivéve) a felajánlott tevékenységek szervezése. A gyermekek a tevékenységbe változatos szervezeti, formai keretek között kapcsolódhatnak be. Óvodapedagógusaink a párhuzamosan végezhető, megfelelő időtartamú differenciált tevékenységek (5-35 perces) mikrocsoportos, csoportos foglalkozások tervezésével teremtik meg a feltételeket, mely a gyermekek együttműködő képességét és feladattudatát fejleszti. Egyéni és a mikrocsoportos foglalkoztatási formát is alkalmazunk.

Mindennapi munkánk szervezésében kiemelt szerepet szánunk a gondozásnak, hiszen ennek folyamatában az óvodapedagógus és a dajka összhangban nevel, építi kapcsolatát a gyermekkel, segíti önállóságuk fejlődését.

AZ ÓVODAI ÉLETÜNK MEGSZERVEZÉSE			
A nevelés alapvető keretei	A gyermek tevékenységformái	A fejlesztés tartalmi eszközei	Kapcsolatok más nevelési színterekkel
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Az egészséges életmód alakítása ➤ Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés ➤ Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Játék ➤ Munka jellegű tevékenység ➤ Tevékenységekben megvalósuló tanulás 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Verselés-mesélés ➤ Ének, zene, énekes játék, gyermektánc ➤ Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka ➤ Mozgás ➤ Külső világ tevékeny megismerése 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Család ➤ Bölcsőde ➤ Iskola
FEJLŐDÉS JELLEMZŐI			

A gyermekek óvodában eltöltött 3-4 évét folyamatként tekintjük. Az óvodai élet alaprítmusát az évszakok váltakozása, a természet bennünk is lüktető ritmusa adja, melyet a hétköznapok tagolnak, az ünnepnapok élményei színesítenek.

A gyermek egészséges tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a heti rend, a napirend biztosítja a feltételeket. A rendszeresen visszatérő ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekben. A napirend igazodik a különböző tevékenységekben megfogalmazott feladatokhoz. Figyelembe veszi a helyi szokásokat, igényeket. A napirend biztosítja a folyamatosságot és a rugalmasságot, a játék kitüntetett szerepét. A napi és heti rendet a gyermekcsoportjaink óvodapedagógusai alakítják ki.

A nevelés időkerete: heti rend, napi rend.

HETI REND:

Az óvodapedagógusok heti terve biztosítja az éves tervek lebontását, a fejlesztési feladatok egymásra épülését. A heti terv módosítható a spontán helyzetek, a gyermekek, a gyermekek fejlődési üteme, igénye, az élmények, az időjárás szerint, az aktuális feladatok befolyásolják a megvalósulást. A heti rendben (a csoportnaplóban) napokra lebontva jelenítjük meg a különböző tevékenységeket, de nevelőmunkánk során arra törekszünk, hogy ezeket komplex egységgé szervezzük.

A heti tervet az előző hét tapasztalataira építve tervezi meg a két óvodapedagógus együtt.

A tervezett, tudatos ismeretszerzés szeptember második felétől kezdődik meg a nagyobb korcsoportban, a 4-5 éveseknél október 1-jével, a kicsiknél november 1-jével. Az első hetek az ismétlések, nyári élmények felidézésével zajlanak, a kicsiknél a beszoktatás folyamata ölbéli játékokkal, mondókákkal.

A heti rendet az óvodapedagógus a csoportnaplóban rögzíti, ügyelve arra, hogy a mozgás tervezésénél a tornaszoba kihasználásban ne legyenek ütközések.

A csoportban dolgozó óvodapedagógusok a csoport dajka néniével megbeszélik a rá vonatkozó feladatokat.

A heti rend a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugalmat segíti elő az óvodai csoportban és lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével az óvodásaink napi életének megszervezéséhez. A heti rend, különösen a nevelési év elején teljesen másképp alakulhat, mint a nevelési év végén. Különösen a beszoktatás idején figyeljünk arra, hogy minél rugalmasabb és alkalmazkodóbb heti rendet állítsunk össze. Később, az iskolára való alkalmasság feladatai a heti rend és a napirend pontosabb betartását helyezik előtérbe. A heti rend összeállításánál arra kell figyelni, hogy jusson elegendő idő a gyermeki tevékenységek, kezdeményezések, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy közös megvitatására. A rugalmasság, a helyzethez való alkalmazkodás elősegíti, hogy a heti rend a gyermek életének észrevétlen szabályozója legyen. A többféle lehetőség felkínálásával segítjük a gyermek önfejlődését, tehetségének gondozását.

Tevékenységek és időtartamuk hetenként			
	3-4 évesek	4-5 évesek	5-6-7 évesek
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Verselés-mesélés ➤ Ének, zene, énekes játék, gyermektánc ➤ Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka ➤ Külső világ tevékeny megismerése ➤ Mozgás 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Verselés-mesélés ➤ Ének, zene, énekes játék, gyermektánc ➤ Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka ➤ Külső világ tevékeny megismerése ➤ Mozgás 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Verselés-mesélés ➤ Ének, zene, énekes játék, gyermektánc ➤ Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka ➤ Külső világ tevékeny megismerése ➤ Mozgás
Időtartam	10-15 perc	20-25 perc	30-35 perc
	Mindennapos testnevelés		

A mozgásfejlesztő játékok kötetlen módon való használatát minden korcsoport számára napi rendszerességgel biztosítjuk. A mindennapos testnevelés a napirendünk szerves része.

NAPIREND:

A napirendet, a szokásrendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki és a csoportnaplóban rögzítik.

A különböző tevékenységek a gyermekek egyéni szükségleteihez, a gyermekcsoport igényeihez és szokásrendjéhez igazodnak.

A csoportösszetételtől függetlenül mindenütt igyekszünk a folyamatosságot és a rugalmasságot biztosítani, megtalálva az egyes tevékenységek közötti helyes arányokat, kiemelve a játék kitüntetett szerepét.

Napirendünkkel biztosítjuk a gyermekek számára a rendszerességet, a változatos tevékenységeket, a csoportok, a gyermekek nyugalmát, a gyermekek biztonságérzetét.

A nevelés céltudatos megtervezése során alakítjuk ki a gyermekek óvodai életrendjét, időbeosztását. A napirendünk lehetővé teszi a szabad levegőn való hosszú idejű tartózkodást, a szokásrendszer kialakítását, a gyermeki tevékenységek szabad kibontakozását. A napirenden belül a legtöbb időt a gyermekek legfontosabb tevékenysége, a játék kapja.

TEVÉKENYSÉGEK ÉS IDŐTARTAMUK A NAPIRENDEN

TEVÉKENYSÉGEK	3-4 évesek számára		4-5 évesek számára		5-6-7 évesek számára	
	Szeptember 1-május 31	nyáron	Szeptember 1- május 31	nyáron	Szeptember 1- május 31	nyáron
Játék, egyéb szabadon választott tevékenység	6 ½ óra	6 ½ óra	6 ¾ óra	7 óra	7 ¾ óra	7 ¾ óra
Előkészület az étkezéshez, étkezés Öltözés, egyéb testápolási teendők	2 ½ óra	2 ½ óra	2 ¼ óra	2 óra	1 ¾ óra	1¾ óra
Pihenés (alvás)	2 óra	2 óra	2 óra	2 óra	1 ½ óra	1 ½ óra

A napirend javaslat, mely tájékoztatást nyújt arról, hogy hogyan épülnek egymásra a különböző tevékenységek, hogyan alakul a mindennapja a gyermekeknek.

A spontán tevékenységek időpontját nem határoztuk meg a napirendben. A napirendi táblázat az azonos tevékenységek lehetséges maximális időtartamát adja meg. A fent meghatározott időkeretek rugalmasan változtathatóak. A napirendbe illesztésük fontos elve, hogy a tevékenységek ne aprózódjanak szét, a gyermekek játékideje minél hosszabb maradjon. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása szem előtt tartva a szabad játék kitüntetett szerepét.

A pedagógusok újításra kész kedvének, szándékának és a gyerekek igényeinek megfelelően alakulhat ki az elvekben egységes, de a megvalósításban a különféle lehetőségeket figyelembe vevő nevelési gyakorlat.

Az óvodai élet megszervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Óvodapedagógusaink a gondozás folyamatában is nevelnek, építik kapcsolataikat a gyerekekkel, egyúttal segítik önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást segítő dajkával.

ÓVODAI NEVELÉSÜNK DOKUMENTÁCIÓJA, TERVEZÉSE

A nevelésünk céljának és feladatainak ismeretében a pedagógiai ráhatások rendszerét a gyermekek egyéni adottságaihoz igazodva tervezzük meg. A tervezésben és a megvalósításban a változatos módszereket az aktuális

tevékenységi forma sajátosságainak, céljainak és a gyermekek fejlettségének megfelelően alkalmazzuk.

Az óvodapedagógus számára alapvetően fontos feladat a teljes nevelési folyamat tudatos átgondolása még akkor is, ha jelentős mértékben építünk a spontán gyermeki ötletekre, tapasztalatokra. A tervezésben tudatosan vesszük számításba, hogy az egyes gyermekek fejlődési üteme különböző és a gyermek fejlődését tekintve is különböző szinteken lehet egyik vagy másik képességét tekintve. A fejlődés dinamikája tehát egy-egy gyermek esetében a különböző területeken más és más lehet, ezért a tervezésben és a tevékenységek megvalósításában a differenciálás megfelelő módját alkalmazzuk. Nevelőtestületünk a pedagógiai programhoz igazodó csoportnaplót készített, melyet felülvizsgáltunk, és 2015. szeptemberétől a módosított csoportnaplóval dolgozunk.

Nevelési feladataink tervezése három havi ciklusban történik. A ciklus végén értékeljük a megvalósulást, és a következő ciklus feladatait ebből kiindulva tervezzük. Nevelési feladataink tervezése egy tömbben, egymással szoros kölcsönhatásban valósítható meg. A tervezés során mindig a 3-as feladatrendszerből (az egészséges életmód alakításából, az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi neveléséből, az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósításából) kiindulva tervezzük meg a gyermeki tevékenységeket és ezen keresztül a szükséges fejlesztéseket.

A tanulási folyamat tervezése is ciklusos, azért, hogy az óvónő folyamatként kezelje a megismerés útját, és előre ismerje a ciklus feladatait, valamint hogy az eredményekre építve tervezze meg a következő heti tervet. Engedi, hogy az élethelyzet, a gyermek, az aktuális feladat irányítsa a folyamatot. A tematikus tervek az évszakok váltakozásaihoz igazodnak, 3 havi ciklusban. A 3. hónap végén a tematikus tervek reflexióját figyelembe véve tervezzük a következő időszak megvalósítandó tevékenységeit és feladatait.

Olyan tervezési, értékelési formát alkalmazzunk, amely segíti a gyermek fejlődési ütemének könnyebb követését, jelzi a fejlődési lemaradásokat és láttatja az egyénhez kötődő feladatokat. Egyéni fejlődési naplóban rögzítjük a tevékenységek megfigyelése által kapott adatokat, és ebből kiindulva állítjuk össze a fejlesztési tervet.

Az egyéni fejlődési napló tartalmazza:

- **az anamnézis lapot:** melyet óvodába lépéskor töltetünk ki a szülőkkel. A családlátogatás és beszoktatás tapasztalatait, hogy az új gyermekekről már a beszoktatás időszakában megfelelő mennyiségű információval rendelkezünk,
- **személyiséglapokat:** a fejlődés jellemzőit, mely tartalmazza egyben a gyermekek értékelését, a fejlesztendő területek meghatározását, fejlesztési feladatokat. Félévenként értékeljük a személyiségfejlődést, és tájékoztatjuk a szülőket az értelmi- beszéd- látás- hallás- mozgásfejlődés

eredményéről. A tanköteles korú gyermekeknél október elején szintfelmérést végzünk, mely segíti a fejlesztési feladatok meghatározását.

- **a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt,**
- amennyiben a gyermeket **szakértői bizottság** vizsgálta, a vizsgálat **megállapításait**, a fejlesztést végző pedagógusnak a fejlődést szolgáló intézkedéseire tett **javaslatait**,
- a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait,
- **a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket,**

A nevelési év felénél illetve a nevelési év végén írásos beszámolót adnak az óvodapedagógusok az óvodavezetőnek a csoportban végzett nevelőmunkáról, megfigyelésen, illetve mérésen alapuló eredményekről, melynek tapasztalatait felhasználják a gyermekek fejlesztése érdekében.

Évente neveltségi szintmérést végzünk az egyéni fejlődési napló alapján gyermekekre, csoportra és óvodára vonatkozóan.

Legfontosabbnak a gyermek folyamatos fejlődését, megismerését tekintjük, félévente felmérjük a gyermekek értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi állapotát, hogy minden óvónő tudja, melyik gyermek miben jeleskedik, s miben marad el, mivel kell fejleszteni ahhoz, hogy önmagához képest optimálisan fejlődjön.

Az óvodai nevelésünk tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését kötelező dokumentumok szolgálják.

Kötelezően használt dokumentumok:

- Felvételi és mulasztási napló: az óvodába felvett gyermekek nyilvántartására és mulasztásának vezetésére szolgál.
- Óvodai csoportnapló: óvodánk pedagógiai programja alapján a nevelőmunka tervezésének dokumentálására szolgál. A csoportnaplót óvodapedagógusaink készítették el a hatályos jogszabályoknak megfelelően.
- Egyéni fejlődési napló: a gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció.

„Úgy gyönyörködj a fiatalokban, mint akik téged folytatnak majd. De ne magad vágyait, emlékeit álmodd újra bennük: ne kényeztesd, ne ünnepeled, ne szidd, inkább szeresd érdemük szerint, becsüld meg őket. Légy okos ellenálló, jó gát, tiszta meder, hogy növekedjenek, mint súly alatt a pálma, hogy önerejükkel törhessenek utat maguknak, s ne lepje el őket lápok iszapja, sivataghomok.”

(Keresztury Dezső)

4.4. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

Kapcsolatainkban megőrizve a nyitottság elvét, fontosnak tartjuk a kommunikációban a kölcsönösséget és a konstruktivitást, a közvetlen, szakmai párbeszédet mind a szülőkkal, mind a szakmai partnerekkel, mind a szervezetekkel szemben.

CSALÁD-ÓVODA:

A gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Óvodai nevelésünk a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az anyai bánásmódra és a testvéri kapcsolatokra hasonlító légköre, érzelmi-, hangulati jellemzői tehetik elfogadhatóvá a kisgyermek számára. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Óvodapedagógusaink figyelembe veszik a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesítjük az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait. Az óvodai nevelés alapértékei a családdal történő együttnevelésben teljesednek ki, őrizhetők meg. Ennek alapvető feltétele a családdal való kölcsönös, konstruktív együttműködés.

A szülőket partnernek tekintjük, nevelési elveiket tiszteletben tartjuk. Számolnunk kell azzal a törvényszerűséggel, hogy a szülők értékátörökítő szerepe meghatározó. Meggyőződésünk, hogy saját értékrendszerünk minta, követésre méltó. Ezért igyekszünk megismerni a gyermek környezetét, számba vesszük az értékátörökítő hatásokat. Értékválasztásunkkal, értékközvetítésünkkel képesek leszünk befolyásolni a családok értékrendjét is. A gyermekek fejlődését akadályozó beállítódások hatását az eredményesebb eljárások alkalmazásával, közös megbeszélésekkel próbáljuk csökkenteni. Éreztetjük a szülőkkal, hogy gyermekeiket szeretjük és elfogadjuk.

A nyitottság elvét valljuk, melyben folyamatosan és kölcsönösen tájékozódunk, hangsúlyozzuk a napi kapcsolatok szükségességét. Fontos, hogy már óvodába lépés előtt megismerkedjünk leendő óvodásainkkal és a szülőkkal. Ezt a célt szolgálja óvodakóstolgtató programunk. Megismerhetik a szülők pedagógiai programunkat, elképzeléseinket, hiszen ha érzik, hogy gyermeküket meleg, szeretetteljes légkör fogadja, megkönnyíthetjük számukra az elválást egymástól, valamint zökkenő mentesebbé válik a beszoktatási időszak.

Kapcsolattartás formái:

- óvodakóstolgtató,
- beiratás,
- családlátogatás,

- beszoktatás,
- napi kapcsolat,
- szülői értekezlet,
- fogadóóra: szülői igény esetén, illetve ha az óvodapedagógus szükségesnek tartja,
- nyílt napok,
- közös rendezvények,
- Szülők Közössége (SZK) megbeszélései, közösen szervezett rendezvények.

Az eredményes együttműködés legfontosabb alapelvei:

- A családdal való kölcsönös, konstruktív együttműködés.
- Családi nevelés elsődlegességének elfogadása, tisztelete.
- Partneri kapcsolat kialakítása, a szülők nevelési elveinek tiszteletben tartása.
- Napi kapcsolat a szülőkkel, folyamatos információ átadás.
- A szülő érezze, hogy gyermekét szeretjük, elfogadjuk olyannak amilyen.

BÖLCSŐDE-ÓVODA:

Intézményünk közös igazgatású intézmény. Az átmenet zökkenő mentesebbé tétele érdekében a bölcsőde nevelőmunkájának megismerése nélkülözhetetlen. A 3 éves gyermekeket fogadó óvónők látogatása a bölcsődében, valamint közös programok, játékok szervezésében is megnyilvánul a kapcsolattartás.

ISKOLA-ÓVODA:

Törekszünk arra, hogy az óvoda és az iskola között jó kapcsolatot tudjunk kialakítani. A leendő első osztályos tanító néni részt vesz a tanköteles korú gyermekek programjain. A közös játék lehetőséget biztosít arra, hogy megismerjék egymást, amely megkönnyíti az óvoda-iskola közötti átmenetet. Minden évben ellátogatunk a tanköteles korú gyermekekkel az iskolába, meglátogatjuk az első osztályosokat, a gyermekek pozitív élmények útján ismerkednek az iskolai életmóddal. A tanítónők a gyermekek iskolai teljesítményéről tájékoztatást nyújtanak az óvodapedagógusoknak, akik látogatást tesznek az első osztályban a tanév első heteiben.

SEGÍTŐK:

- Kapcsolatot tartunk a tanulási képességeket vizsgáló Szakértői Bizottsággal, Pedagógiai Szolgáltató Központtal, hogy probléma esetén a segítségüket kérjük (pl. nehezen nevelhető gyermekek az iskolakészültség kérdésében és az SNI gyermekekkel kapcsolatban).
- Hetente egy alkalommal logopédus foglalkozik a beszédhibás gyermekekkel. Sajnos egyre nagyobb szükség van az ő segítségére, munkájára, mert egyre több beszédhibás gyermek jár az óvodába.
- Gyermejkölési Szolgálattal való kapcsolatunk igazodik az aktuális feladatokhoz és szükségletekhez.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében a speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

FENNTARTÓ-ÓVODA:

A fenntartó önkormányzatok képviselőtestületeivel való kapcsolatunk a beszámolókon, nyílt napokon való részvételekben és napi kapcsolattartásban realizálódik. Eredményeinkről, mindennapjainkról a helyi újságban, a település honlapjain és közösségi internetes portálon tájékoztatjuk partnereinket.

MŰVELŐDÉSI INTÉZMÉNYEK-ÓVODA:

Az óvoda mindig egy adott környezetben működik. A környezettel való szoros kapcsolat, az életfolyamatok újrajátszása nemcsak arra ad lehetőséget a gyermekeknek, hogy a bennük lévő feszültségek feloldódjanak, hanem elősegíti számukra a társadalomba való későbbi bekapcsolódást, szocializálódást.

A művészet ismerete, szeretete, a falu közösségi életében való részvétel, a szülőföldhöz való kötődés megalapozása, esetleg valamely művészeti ág művelése az egyetemes emberi kultúra megismerése már óvodáskorban elkezdődhet. Az esztétikum már nagyon korai életkorban hat a kisgyermekre. Az óvodapedagógus mindennapi feladatai közé tartozik megismertetni a kicsiket a világ szépségeivel. Az óvodai esztétikai nevelésünk szerves része a napi tevékenységeknek. A közös esztétikai szemléletet a színek, formák, arányok, ellentétek, téri kompozíciók felismerése adja. Ez nem korlátozódik a közvetlen környezetre. A természet csodáinak megfigyelése, a felfedezések öröme az élményszerű kirándulásokon, sétákon valósul meg. Ezért tűztük ki célul a kiállítások, könyvtárak, múzeumok, kastélyaink látogatását is. Kapcsolatot tartunk a vasszécsenyi Pungor Ernő Művelődési Ház és Könyvtárral, illetve a tanakajdi Petőfi Sándor Művelődési Házzal, Vöröskereszttel.

A kapcsolat tartalma: színvonalas gyermek műsorok, előadások szervezése, lebonyolítása.

A kapcsolat formája: intézményen belül és intézményen kívüli kulturális programok látogatása a gyermekekkel, illetve ajánlása a szülők felé.

EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÁS-ÓVODA:

Év elején munkaterv egyeztetése védőnővel. Tisztasági vizsgálatok, mérések éves munkaterv szerint. Fogászati szűrővizsgálat megszervezése csoportonként. Rendszeres egészségügyi vizsgálatok, kapcsolattartás háziorvossal.

EGYHÁZ-ÓVODA:

A szülők igénye alapján fakultatív hit- és vallásoktatás megszervezése.

KÜLHONI MAGYAR ÓVODÁK:

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

5. AZ ÓVODAI ÉLETÜNK TEVÉKENYSÉGFORMÁI

A játékot minden résztevékenységet átható tevékenységi formának tekintjük. Valamennyi fejlesztési terület alapvető tevékenységi formája.

A heti rendet és a napi feladatokat az aktuális helyi sajátosságok alapján szerveztük életkorukhoz igazítva.

Cél:

- Véleménynyilvánítási képesség kibontakoztatása.
- Megfelelő motiváltság a közösségi tevékenységekben való részvételre.

Feladat:

- Sokféle tevékenységet biztosító tárgyi környezet kialakítása.
- A tévedés szabadságának lehetősége.
- A megismerés iránti érdeklődés felkeltése.
- A gyermeki tevékenységek logikus felépítése.

Tartalom:

- játék,
- verselés-mesélés,
- ének, zene, énekes játék, gyermektánc,

- rajzolás, festés, mintázás, kézimunka,
- mozgás,
- külső világ tevékeny megismerése,
- munka jellegű tevékenységek,
- a tevékenységekben megvalósuló tanulás.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Különböző csatornákon kapott ingerek integrációja révén a gyermek legyen képes tapasztalatszerzésre és a korábbi tapasztalatok új információkkal történő összevetésére.
- Használjon egyszerű gondolkodási műveleteket.
- Ismeretei alapján végezzen el és oldjon meg egyszerű feladatokat.
- Jelenítse meg érzéseit, gondolatait szóban, képből.
- Alakuljon ki feladattudata, feladattartása.
- Törekedjen önállóságra különböző ismert helyzetekben.

Értékelés:

Az életkori sajátosságok és az egyéni fejlődési ütem összevetése alapján történik az értékelés.

5.1. A JÁTÉK

A játék az óvodáskorú gyermekeink legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, a kisgyermek elemi, pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon hosszantartóan és zavartalanul kell kielégülnie. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását.

Cél:

- Játéktevékenységen keresztül a külvilág elemeinek a megismertetése.
- A szociális kreativitás fejlesztése (kreatív együttműködés, nyitottság a másik iránt, viselkedési szabadság, ízlésformálás, társas kapcsolatok, konfliktusmegoldások).
- Egészséges versenyszellem kialakítása.
- Pszichikumot, kreativitást fejlesztő élményt adó tevékenység.

Feladat:

- A szabad, elmélyült, önkéntes, spontán játék lehetőségeinek biztosítása.

- Utánozható minta nyújtása a játéktevékenységre, a játéktevékenység segítése, kezdeményezése, ha a játékfolyamat elakad.
- A játék formáinak és tartalmának gazdagítása.
- A játék rendjének szokássá válása.
- A játék feltételeinek megteremtése /megfelelő csoportlégkör, hely, idő, eszköz/ félkész eszközök, anyagok, melyek gazdagítják a játékot.
- Élményszerzési lehetőségek biztosítása.
- Az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermekjáték kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükséges és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, kreativitást ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

Tartalom:

- A játékterek megismerése, használatának tanulása
- 3-4(-5) éves korban:
 - a./ gyakorlójátékok:**
 - ◆ ismétléses cselekvések közben anyagok, eszközök megismerése,
 - ◆ szöveg-, dallam-, mozgásismétlő játékok, ritmusjátékok,
 - ◆ egyszerű szabályjátékok, játékszabályok megismerése, elfogadása, követése,
 - b./ szerepjátékok:**
 - ◆ egyszerű szabálykövetések (egyénenként és csoportokban),
 - ◆ jellegzetes cselekvések, műveletek utánzása,
 - c./ építő, konstruáló játékok:**
 - ◆ összerakosgató, összeszerelhető játékok egyéni elképzelések alapján.
- (4-) 5-6-7 éves korban:
 - a./ gyakorlójátékok:**
 - ◆ a részképességekben enyhe lemaradást mutató gyerekeknél (szerepjátékok és konstruáló játékok),
 - b./ szerepjátékok:**
 - ◆ a játékszabályok elfogadása és betartása,
 - ◆ a környezet jelenségeinek, eseményeinek beépítése önálló vagy csoportos játékba,
 - c./ építő, konstruáló játékok:**
 - ◆ összerakosgatások, szerelések egyszerű, az élethelyzeteknek megfelelő tárgyak elkészítésével (a valóság és a képzelet közelítésével),
 - d./ szabályjátékok:**

- ◆ verbális, mozgásos és manipulatív játéktevékenységek során önálló szabályra figyelések.

Értékelés:

A fejlesztés várható eredményeiben megfogalmazottak megfigyelése az életkori kategóriák és a gyermek személyiségének sajátosságai szerint.

Feltételek:

- nyugodt légkör,
- sokféle játéklehetőséget biztosító csoportszoba, játszóudvar (átalakítható terek),
- elegendő játékidő,
- sokféle játékeszköz.

A játék folyamatában az óvodapedagógusaink tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Az óvodánkban fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Alakuljon ki tartósan (esetleg több napon keresztül) az együttjátszás igénye.
- A szabályjátékokat örömmel játsszák, a szabályokat tartásuk be.
- Tudjanak elkészíteni, behelyettesíteni játékuhoz eszközöket.
- A szerepjáték hangsúlyozott helyet kapjon, bontakozzon ki egyéni fejlettségüknek legfejlettebb szintjén.
- Szívesen bábozzanak, dramatizáljanak.
- A játékban alakuljon ki párbeszéd: gyermek-gyermek, óvónő-gyermek között.
- Legyen képes megérteni és elfogadni játszótársai elgondolásait.
- Játékban igényelje a társakat, kapcsolódjon be a közös játékba.

Eszközigény: a különféle játékformák eszközei (építő-konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás és bábozás, barkácsolás).

Sajátos nevelési igényű gyermekek esetében a kommunikációs készségek fejlesztésén túl a társakkal való együttműködés intenzív támogatása, felnőtt személyes közreműködésével (együttjátszás). Mindig rendelkezésre áll a gyermekkel való kommunikáció segítésére. A társak elfogadó attitűdjének erősítése. Az óvodapedagógus elsősorban az eszközök használatát ismerteti meg, együttjátszással segíti játéktevékenységének alakulását, társak elfogadását, együttműködés és társas kapcsolatok formáinak saját szintjén történő kialakulását segíti. A játékterek kialakításánál fokozottan ügyelni kell szükség esetén nyugalmas elvonulás lehetőségének biztosítására. További kiemelt feladat a megfelelő mennyiségű és minőségű érzékszervi és mozgás ingerek biztosítása, testi épségének védelme.

5.2. VERSELÉS-MESÉLÉS

A szocializáció folyamán a beszéd a gyermek környezetével való érintkezésnek, önkifejezésnek, gondolkodásnak legfőbb eszközévé válik. A beszéd által erősödik a gyermek biztonságérzete, növekszik tájékozottsága, gazdagodnak ismeretei. A nyelvi kommunikációs helyzetek kialakulásának alapvető feltétele az egymást meghallgató és az egymáshoz beszélő társak beszédkedve, beszédképessége, az anyanyelv szókincsének hangzásbeli és szövegszerkesztési sajátosságainak tapasztalatai, ismerete, használata. Anyanyelvi nevelésünk komplex folyamat, ami a nevelési folyamat egészében jelen van.

Óvodánkban népi, klasszikus és kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

1.A mesélés, verselés, mondókázás az anyanyelvi nevelésünk legfontosabb területe. A mesék, és versek szövege egy magasabb nyelvi minőséget képvisel. A magyar népi gyermekköltészet, mondókák és népmesék az anyanyelv sajátos ritmusát, dallamát, hangzó világát, nyelvünk legbensőbb törvényeinek megfelelő formában közvetítik.

2.A magyar gyermekköltészet a népi dajkai hagyományok

gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. Érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével. A mese mágikus világképe csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője.

A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

Cél:

- Az érthető, kifejező, hatásos és meggyőző beszéd készségének kialakulása.
- A beszéd fonológiai, grammatikai, jelentéstani valamint motorikus rendszereinek fejlesztése életkori és egyéni sajátosságok figyelembe vételével minden szófajt használjon.
- A szocializáció elősegítése, a családi nevelés kiegészítése.
- A hallási és beszédhallási figyelem és hallási differenciáló képesség fejlesztése.
- Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése a beszéden keresztül.
- Anyanyelvi kódok helyes elsajátítása.
- Metakommunikációs elemek jelentésének megismertetése.
- A beszédészlelés és a beszédmegértés képességének fejlesztése.

- Igény kialakítása az irodalmi élményekre – irodalmi fogékonyság alapozása.
- Könyv iránti vonzódás kialakítása.
- A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kifejezése.

Feladat:

- Beszélgetésre alkalmas nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megvalósítása.
- Lehetőséget teremteni minden gyermeknek a folyamatos beszéd gyakorlására.
- Gyermeki kérdések inspirálása, megválaszolása.
- A megfelelő óvónői beszédminta (stílus, hanglejtés, dinamika, hangsúly) nyújtása.
- A beszédhibák megfelelő módszerekkel történő javítása logopédus segítséggel.
- Egyéni beszédsajátosságok figyelemmel kísérése.
- Állandó beszédkapcsolat a gyerekekkel.
- A mindennapos meséléshez, verseléshez, mondókázáshoz a spontán adódó helyzetek, kedvező körülmények kivárása, előidézése.
- A 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi művek megismertetése.
- Nyelvileg tiszta és értékes mese, vers átadása (népi és irodalmi művek).
- Előadásmódban a beszéd zenei elemeinek érvényesítése.

- Pontos szövegtudás, nyelvi hűség és beszédbeli találékonyság.
- A szabad választás lehetőségének, önkifejezésnek megadása a gyermekek számára.

Tevékenységek:

- Napi beszélgetések a gyermekcsoporttal, egy-egy gyermekkel természetes helyzetekben.
- Kérdés-válasz, vagy valamilyen tevékenység során kialakuló párbeszéd.
- Vers- és mesemondások.
- A már kedvelt, megtanult mondókák, mondókamesék gyakori, alkalmyszerű ismételtetése.
- Irodalmi művek meghallgatása, mondókák (népi mondókák, vigasztalók, mulattatók, hintáztatók, labdázók, párválasztók, felelgetők, lovagoltatók, csiklandozók, altatók, ébresztgetők), mesék (állat, tündér, tréfás mesék, népmesék, műmesék, folytatásos mesék),

verses mesék, versek (népköltészeti alkotások, klasszikus és mai gyermekversek).

- Irodalmi művek eljátszása.
- Dramatizálás, bábozás.
- Könyvek, folyóiratok nézegetése.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Szívesen mondogasson játék közben is spontán módon mondókákat, verseket, meséket, hozzájuk tartozó játékok szövegeit és ismerje mozgásait.
- Kapcsoljon ismert irodalmi szöveget adott ünnepi alkalomhoz.
- Várja, kérje a mesemondást, maga is segítsen a mesemondás, hallgatás feltételeinek kialakításában.
- Dramatizálással, bábozással mélyítse meseélményeit.
- Legyen képes a hallottak képi megjelenítésére.
- Tudjon kiegészíteni szóban ismert meserészletet.
- Folytatásos mesék, verses mesék szálait tudja összefűzni.
- Jegyezze meg a mese legfontosabb elemeit (szereplők, események), nevezze meg azokat.
- Kedvelje az ismert mesei motívumok bábozását, dramatizálását.
- Tudjon a könyvben kép alapján tájékozódni, óvja a könyv állagát, ismerje az óvoda gyermekkönyves polcát.
- Tudja a megismert szavak jelentését, megfelelően használja azokat.
- Nyelvhelyességi szabályoknak megfelelően fűzze mondatait.
- Alkalmazza a kapcsolatteremtés elemi szabályait (köszönés, kérés).
- Figyelmesen hallgassa végig óvónőjét, társait.
- Képes legyen korának megfelelő színházi előadás cselekményének követésére.

Értékelés:

Folyamatos megfigyelés

Szempontjai:

- Helyes ejtés, hangképzés.
- Kifejező képesség szóban.
- Beszédkedv.
- Beszédfegyelem.
- Emlékezet fejlettsége.
- Bekapcsolódás közös tevékenységekbe.
- Utánzókedv és ismételt játékos begyakorlások száma és szintje.
- Szókincs.

Eszközigény:

- Bábok (sík- és kesztyűbábok, termésfigurák).

- Maskarák, különböző ruhadarabok (menyasszonyi fátyol, különböző színű és stílusú kendők, palást, terítők, plédek, babák, mackók, plüss állatok).
- Nézegetésre alkalmas könyvek.

Sajátos nevelési igényű gyermekek esetében fokozott figyelmet kell fordítani a szöveg-mozgás-ritmus összekapcsolására, a bábozás-dramatizálás adta pszichológiai lehetőségek kihasználására, érdeklődés felkeltésére. Törekszünk a szövegértés és figyelem szintjének megfelelő anyag és eszközválasztásra, bábozás-dramatizálás adta pszichológiai lehetőségek kihasználására.

5.3. ÉNEK- ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

Zenei nevelésünk a gyermekeket élményhez juttatja, felkelti zenei érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Megszeretteti a gyermekekkel az éneklést, az énekes játékokat és szoktatja őket a szép, tiszta éneklésre. Fejleszti a gyermekek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, játékos zenei alkotókedvét.

Ének-zenei nevelésünk népi gyermekjátékokra, énekes játékokra, dalokra, mondókákra épül. A magyar népdalok, mondókák, gyermekdalok világa ma is élő és felhasználható hagyomány. Szinte valamennyi ünnepünkhöz kapcsolódik olyan dalanyag, melyet megismertethetünk a gyermekekkel.

Az ének-zene és az ehhez kapcsolódó mozgás ugyanúgy az óvodai napok része, mint a napi mesélés. A hét bármely napján a játékidő keretein belül játszunk a dalokkal, körjátékokkal, zenével. Spontán dúdolgatásra, éneklésre, mondókázásra a nap bármely részében adódhat lehetőség. A népdalok éneklése, hallgatása a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik.

A tevékenységek összefoglalják, elmélyítik a gyerekek ismereteit, és alkalmat adnak a képességek fejlesztésére.

Kodály Zoltán útmutatásai alapján Forrai Katalin által kidolgozott óvodai ének-zenei nevelés alapjaira épülő fejlesztés óvodánkban hatékonyan megvalósítható. Ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, éneklés, énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyerekeknek.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermekek zenei készségének /ritmus, éneklés, hallás, mozgás/ és a zenei kreativitásának alakulásában.

Cél:

- Zenei képességek, készségek kialakítása.
- Zenei tapasztalat és élménynyújtás.

- A világ érzékelése hangélménytől, a befogadástól a hangadásig, mozgásig, a környezet hangjainak megfigyeléséig.
- A felnőtt minta spontán utánzásával az éneklés, zenélés váljék részévé a gyermek mindennapi tevékenységének.

Feladat:

- A gyerekek zenei érdeklődésének felkeltése a gyönyörködtetés, rácsodálkozás alkalmainak és lehetőségeinek megteremtésével.
- A zenei nevelés alapvető feltételeinek megteremtése, megfelelő érzelmi légkör, az azonosulást, átélést segítő atmoszféra biztosítása.
- Tudatos, tervszerű, folyamatos, fejlesztő hatások megszervezése, az élmény és tanulás, tapasztalatszerzés és gyönyörködtetés, befogadó és cselekvő tevékenység szoros egymásba fonása.
- Zenei élmények nyújtása.
- Szülők megismertetése a zenei élmények során alkalmazott dalanyaggal.
- Az éneklés, énekes játékok megszerettetése.
- A gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, zenei emlékezetének, zenei alkotókedvének fejlesztése.
- Zenei anyanyelv alakulása.
- Néptáncok, népi játékok, hagyományok megismerése, továbbélése
- Zenei kreativitás.

Harmonikus mozgás, gyermektánc fejlesztése

Térformák alakítása. Egyszerű tánc mozdulatok elsajátítása (p1: forgás, guggolás, taps, sarokkoppantás, egy lépéses csárdás).

Átbújás, szűkülő-bővülő kör, sorgyarapodó, páros játékok, utánzások.

Sajátos nevelési igényű gyermekek esetében fokozott figyelmet kell fordítani a szöveg-mozgás-ritmus összekapcsolására, a ritmushangszerek egyéni alkalmazására.

Törekszünk a szövegértés és figyelem, zenei képességek szintjének megfelelő anyag és eszközválasztásra, a közös zenei tevékenységben való részvétel közvetlen segítésére felnőttel történő együttmozgással. A közös élményszerzéssel a társas kapcsolatok erősítésével a pozitív érzelmi állapot biztosítására.

Tevékenységek:

- Dalanyag éneklése.
- Dalokhoz tartozó játékok eljátszása.
- Tiszta éneklés gyakorlása.
- Zenehallgatás.
- Halk-hangos közti különbség érzékeltetése.
- Dallamfelismerés.
- Dallambújtatás.

- Motívumvisszhang visszaéneklése.
- Hangszínek megfigyelése.
- Egyenletes lüktetés és dalritmus kiemelése.
- Tempókülönbségek: gyors-lassú tempó követése.
- Ütőhangszerek, ritmushangszerek használata.
- Zenei formaérzék fejlesztése motívum kiemeléssel.
- Egyszerű, játékos mozgások egyöntetű, esztétikus végzése.
- Hangszeres zene hallgatása: magyar népzenei alkotások (vokális és hangszeres zene, műdalok, alkalmi dalok, ünnepek dalai).
- Rögtönzött hangszerek készítése.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Tudjon 4-6 mondókát a magyar beszéd ritmusa szerint mondani.
- A dalokat tisztán, szép szövegkiejtéssel, megfelelő tempóban énekelje.
- 10 dalt biztonsággal énekeljen, önállóan el tudja kezdeni.
- Ismerje fel a magas és mély közti különbségeket.
- Felelgetős dalt énekeljen a társával vagy a csoporttal.
- Tisztán énekeljen vissza változatos dallammotívumokat.
- Énekeljen hat hangterjedelmű dalokat.
- Ismerje fel a halk-hangos közötti különbséget, tudjon halkán, hangosan énekelni, tapsolni, beszélni.
- Ismerjen fel dallamot dúdolásról, hangszerről.
- Tudjon énekelni dallammotívumok elbújtatásával.
- Különböztesse meg az egyenletes lüktetést a dal ritmusától, cselekvéssel, énekkel, mozgással fejezze ki.
- Különböztesse meg és reprodukálja a gyors-lassú fogalompárt dallamban, ritmusban.
- Énekeljen alkalmi dalokat ünnepkörökhöz kapcsolódva.
- Ismerjen néhány térforma alakítási lehetőséget (kör, csigavonal, hullámvonal).
- Találjon ki dallamhoz mozgást, játékot.
- Egyszerű játékos, táncos mozgásokat szépen formálja.
- Próbálkozzon dallamrögtönzésekkel.
- Ütőhangszereket használjon.
- Hallgassa figyelmesen a bemutatott zenét.

Kapcsolatok más nevelési területekkel:

Az ének-zene, énekes játék elsősorban az érzelemre hat, de egyidejűleg az értelemre is. Szorosan kapcsolódik a mese-vers, a környezet tevékeny megismerésére nevelés, a vizuális nevelés és a mozgás hasonló területeihez, az anyanyelvi neveléssel pedig alapvető és átfogó kapcsolatot mutat. Segíti a fogalompárok megértését, nyitott érdeklődést kelt a szín, tér, forma és arányok iránt is.

Értékelés:

Folyamatos megfigyelés, buzdítás, dicséret, pozitív megerősítés.

Szemponyjai:

- Hangtisztaság, ritmika, szövegmondás, énektechnika.
- Éneklés és mozgástempó szabályossága.
- Ritmushangszerek kezelése.
- Szívesen énekel-e, kezdeményez-e énekes játékot, hangszeres vagy zenés elfoglaltságot.

Eszközigeény:

Cintányér, triangulum, dob, furulya, magnetofon, kövek, bábok, kendők, szalagok, ritmushangszerek.

5.4. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA

A vizuális nevelés összetett, sokszínű nevelési terület. Magába foglalja a rajzolást, festést, mintázást, építést, képkialakítást, a konstruálást, a kézimunkát, a műalkotásokkal, népművészeti elemekkel, barkácsolással való ismerkedést és az esztétikus tárgyi környezet kialakítást. A megfigyelés és ábrázolás által formálódnak a gyerekek képzeleti, gazdagodik élmény- és fantáziaviláguk, tartalmasabbá válnak fogalmaik. Miközben képi formában fejezik ki magukat, mintegy „megnevezik” érzéseiket, gondolataikat: nő önismeretük, önbizalmuk, differenciálódnak a cselekvéshez, s annak tartalmához kapcsolódó érzelmeik, fejlődnek alkotóképességeik.

A vizuális nevelés sok mozgással, cselekvéssel, a különböző észlelőfunkciók együttműködésével (látás, hallás, tapintás, ízlelés, szaglás) történjen, és akkor a kisgyerek valóban megismeri környezetét, sokrétű tapasztalatot szerez a körülötte lévő tárgyokról, dolgokról, azok viszonyáról, térbeli elrendeződéséről. Maga a tevékenység – s ennek öröme – a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Lehetőséget ad a gyermekeknek önálló új technikát is kitalálni, alkalmazni. Az örömmel, játékosan végzett vizuális tevékenységet úgy biztosítja, hogy a gyermekektől a cselekvést és nem az eredményt várja, értékeli.

Cél:

- Vizuális tapasztalatok nyújtása életkornak megfelelően.
- A képi, komponáló, térbeli tájékozódó és rendező képességek kialakítása.
- A gyermeki személyiség fejlesztése, élmény- és fantáziavilág szabad önkifejezése.
- Érdeklődés felkeltése az ábrázolás tevékenységei iránt.

- Igény kialakítása az alkotásra, önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

A cél a vizuális észlelés, emlékezés, képzelet, a vizuális gondolkodás pontosabbá, könnyedebbé tétele, a belső képek gazdagítása, az intellektuális látás kialakítása.

Feladat:

Az óvodapedagógusaink mindennapi feladatai közé tartozik megismertetni a gyerekeket a különböző anyagokkal, a kézi munka technikai alapelemeivel és a világ szépségeivel.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

- A gyerekek képi-plasztikai kifejező nyelvének, ábrázoló-és konstruáló képességének fejlődéséhez szükséges a sokrétű tevékenység feltételeinek a megteremtése egész nap folyamán.
- Az alkotás örömeinek megtapasztaltatása, vizuális élmények biztosítása
- A vizuális jelrendszer megismertetése (pont, vonal, folt, színek, formák).
- A vizuális megértés, befogadás alapozása, önkifejezése.
- A képi, plasztikai, konstruáló kifejezőképességek kibontakoztatása.
- A testséma, a testfogalom pontos kialakítása, a kinezti esztétikus észlelés és a térpercepció fejlesztése, a gyermek térben, mozgásban, történésben tudjon megjeleníteni különböző dolgokat.
- Fontos az esztétikai élmények befogadása, környezet esztétikai alakítása. Egyéni fejlettséghez, képességhez igazodva segítik a gyermekek fejlődését.
- Egyszerű munkafogások és eszközhasználat képességeinek fejlesztése (különböző eszközök, anyagok és technikák megismertetése, természetes és jó minőségű anyagok használata).
- Színre, formára, kompozícióra vonatkozó tapasztalatok nyújtása, szín- és formavilág gazdagítása.
- Kézmozgások finomítása.
- Az óvónő keltse fel a gyerekekben az ábrázolás anyagaival, eszközeivel való tevékenység vágyát.
- Oldott légkör, nagy mozgás és szabadság tér, valamint megfelelő eszközök biztosítása.

- Az óvónő teremtsen meg annak feltételeit, hogy a gyerekek építgessenek, firkálgassanak, homokot formáljanak, gyurkáljanak
- Gyakran vegyen részt az óvónő maga is a gyerekek tevékenységeiben
- Adjon az óvónő ötleteket a gyűjtött vagy a környezetben található tárgyakkal való építésre, téralakításra.
- A tevékenységeket egyénileg vagy kisebb csoportokban szervezze, ügyeljen arra, hogy változatos módszereket alkalmazzon a buzdításra és figyelme minden gyermekre kiterjedjen.
- Az óvónő elsősorban ne a technikai készséget értékelje, hanem magát az ábrázolás tényét, szándékát..
- Engedje az óvónő a gyerekek ötleteit érvényre jutni.

Sajátos nevelési igényű gyermekek esetében fokozott figyelmet kell fordítani az alkotás közben kialakuló kommunikációs lehetőségek kihasználására, a figyelem, finom-motorikai képességek szintjének megfelelő anyag és eszközválasztásra. A közös ábrázoló tevékenységben való részvétel közvetlen segítése felnőttel történő együttes játékkal, közös élményszerzéssel a társas kapcsolatok erősítése, pozitív érzelmi állapot biztosítása. Balesetvédelem fokozott biztosítása.

Tevékenységek:

Gyurmázás, agyagozás, rajzolás, festés, vágás, ragasztás, varrás, barkácsolás. Ezek a tevékenységek a gyermekek kedvencei közé tartoznak. A tevékenységek megszervezéséhez kitűnő pedagógiai alapot adnak az évszakok, őselemek /tűz, víz, levegő, Föld/ változásai, a természet szépségei, a gyermek által megérthető világ tárgyai és eseményei. Ugyancsak kitűnően hasznosítható a vizuális tevékenységek számára az ünnepek, melyek érzelmileg is közel állnak a gyermekekhez és megmozgatják a fantáziájukat.

Építés:

- Nagy terek alakítása, átrendezése (nyitott-zárt körök, „kapuk”, egyenes és kanyargó sorok).
- Makettek építése és berendezése a gyerekek által alkotott modellekkel, formákkal, tárgyakkal.
- Az udvaron homok, hó használata, alakítása.
- Térbeli alakzatok: torony, kerítés, kuckó építése, térrészek berendezése
- Térbeli tapasztalatok és megfigyelések: tájékozódás a térben, téralakítás: térrészek összefüggése, összekapcsolása átjárókkal, folyosókkal, alagúttal, úttal.

Plasztikai munkák:

- Mintázás: gyurkálgatás, formálgatás tetszés szerint. Emberalakok, állatfigurák, játékfigurák mintázása, törekedve a formák tagolására, a főbb részformák érzékeltetésére.
- Természeti tárgyak gyűjtése.
- Szerkesztés, összerakás, egyszerűbb ajándéktárgyak készítése.
- Báb, díszletkészítés.
- Különféle anyagok megmunkálása: homok, agyag, gyurma, különféle színű és minőségű papírok, textil, fonal, stb.
- Tapasztalatszerzés az anyagok viselkedéséről: oldhatóság, nyomhagyás, karcoshatóság, képlékenység, rajzolgatás bottal homokba
- Formákra, alakíthatóságra vonatkozó tapasztalatszerzés.
- Ismerkedés különféle technikákkal, alkalmazásuk gyakorlása (pl. nyirkálás, tépés, hajtogatás, plasztikus formálás, bemélyítés, kerekítés, szövés, ragasztás, karcolás).

Képalakítás:

- Firkálgatás.
- Ismerkedés a technikákkal, az anyagokkal.
- Nagyméretű rajz az udvaron, a csoportszobában csomagolópapíron.
- Rajz: sajátos elképzelés után különböző cselekvéses jelenetek, mese, vers megjelenítése, élmények kifejezése.
- Festés: érzelmek, élmények, képzelet alapján sok színnel bármilyen festékekkel.
- Agyagkompozíciók: lenyomatok, gyurkálás, karcolás, „dombormű”.
- Képalakítás tépéssel, vágással, ragasztással fonalból, anyagokból, papírokból.

Ezen tevékenységek az óvodapedagógus által biztosított feltételekkel, az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló, térbeli tájékozódó és rendező képességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermek tér-forma és szín képzeletének gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, kép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Legyen bátrabb, ötletesebb az építésben, a téralakításban.
- Rendelkezzen tapasztalatokkal különböző alakú zárt és nyitott terek elkerítésében.
- Tevékenyen vegyen részt az őt körülvevő tér, valamint a térbeli makettek berendezésében.
Képes legyen a tárgyak térbeli kiterjedésének tapasztalati felismerésére, a főbb formai jellemzők megnevezésére.

- Élményei, elképzelései, képzetei megjelenítésében többnyire biztonsággal használja a képi kifejezés változatos eszközeit.
- Színhasználatában érvényesítse kedvelt színeit. Legyen képes vezetéssel észrevenni a környezet, a műalkotások és saját munkái színhangulatát.
- Formaábrázolása változatos legyen, többnyire képes legyen hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat. Emberábrázolásaiban jelenjenek meg a részformák (pl. haj, ruha), próbálkozzon a legegyszerűbb mozgások jelzésével is.
- Tudjon formákat mintázni elképzelései alapján megfigyelései felhasználásával.
Önállóan és csoportmunkában készítsen egyszerű játékokat, kellékeket, modelleket, maketteket. Fokozott önállósággal tudja alkalmazni a megismert technikákat. Önállóan díszítsen tárgyakat.
- Mondja el véleményét az óvodai környezetről, saját műveiről és a műalkotásokról.
- Figyelmét összpontosítsa, technikai tudását aktivizálja.
- A gyerek önmaga is kezdje el javíthatni saját készülő alkotását.

Kapcsolatok más nevelési területekkel:

A vizuális nevelés az óvodai nevelésünk egészét áthatja. Ezen belül résztvevénységnek tekintjük az ábrázoló tevékenységet, amely ugyanúgy alaptevékenysége a gyerekeknek, mint a játék. A valóság két fontos dimenzióját segítik feldolgozni a gyerekek: míg a játék az ember-ember közötti társas viszonyulások interiorizációját, addig az ábrázoló tevékenység a tárgyi világ megismerését, feldolgozását, újraalkotását teszi lehetővé a gyermek számára.

- A vizuális nevelés tartalmában és feladataiban konkrét összefüggést mutat a játékkal (pl. konstruálás, környezetalakítás).
- A környezete megismerésére nevelés pl. színek, formák megfigyelése során kapcsolódik a vizuális nevelés.
- Ábrázoló tevékenység közben síkformákat hozhatnak létre a gyerekek, téri viszonylatban alkothatnak, ezáltal kapcsolódik a matematikai neveléshez a vizuális nevelés.
- Az ősszel lehulló falevelet színezhethetjük, festhethetjük, lerajzolhatjuk, énekelhetünk és mesét, verset mondhatunk róla, bábokat készíthetünk belőle. Ezáltal ilyen formában kerül kapcsolatba a vizuális nevelés a zenei illetve irodalmi neveléssel.
- Az anyanyelvi neveléshez elsősorban a szavak mögötti képzet-tartalom formálásával járul hozzá a vizuális nevelés. Az ábrázoló tevékenységhez és annak tartalmához kapcsolódó beszéd ösztönzésével, a mesék, versek képi megjelenítésével a gyerek gondolkodása, nyelvi kifejezőkészsége sokoldalúan fejleszthető.

Az óvoda épített és tárgyi környezete, díszítése, szemléltető eszközei a kötetlen és kötött foglalkozásokkal együttesen képezik a vizuális nevelés hatásrendszerét.

Értékelés:

A vizuális nevelés akkor lesz eredményes, ha a gyermeknek egész nap folyamán lehetősége van az ábrázoló tevékenységekre.

Maga a tevékenység – s ennek öröme – legyen a fontos, ne a mű, ne az eredmény.

Az értékelés menete:

- Egymás és saját munkájának nézegetése – tanácsadás, segítségadás
- A „művek” bemutatása helyi kiállításokon

Az értékelés szempontjai:

- Helyes eszközhasználat.
- Vizuális emlékezet szintje.
- Kézmozgások, fogások.
- Tiszta, esztétikus, rendezett alkotás.
- Részvétel a közös tevékenységben.
- Egyéni megoldások, ötletek.

Eszközök:

- színes ceruzák,
- ceruzafaragó,
- zsírkréták,
- 12 színű vízfesték,
- ecsetek 10-es, 4-es,
- tempera,
- rajzlapok,
- gyurma, só-liszt gyurma,
- ragasztó,
- szövőkeret, színes fonalak,
- hurkapálca,
- dióhéj, szalmaszálak, kukoricacsuhé, kukoricatorzsa,
- termések, magok,
- színes textildarabok,
- gyöngyök, vasalható gyöngyök,
- színes papírok,
- kartonok (különböző színűek),
- parafa dugó,
- nagylyukú varrótű,
- nyomda zöldegekből,
- zsugorfólia,
- buborékfólia,
- sütőformák, sütéshez szükséges kellékek, eszközök.

5.5. MOZGÁS

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei óvodánkban.

Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal igyekszünk elősegíteni. Ezzel biztosítjuk a mozgás és az érzelmi fejlődés kedvező egymásra hatását.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hat a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai életünk egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermekeink személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.

A **mindennapos mozgásos** tevékenység a napirend fontos része, mely a gyermekek fejlettségétől függően 5-25 percig tart. Megalapozzuk azt az igényt, hogy rendszeresen mozogni jó és szükséges. Középpontban a mozgásos játékok állnak, melyek kiegészülnek a járás, futó, és gimnasztikai gyakorlatokkal. Teremben, tornaszobában, és az óvoda egész területén biztosítunk lehetőséget a mozgásra. A spontán – a játékban, azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelésünk minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk. Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

Cél:

- Az egészséges életmód szokásainak megalapozása, az egészség megőrzése, megóvása.
- A mozgás megszerettetése, a mozgásigény kielégítése a helyesen megválasztott mozgásanyag változatos gyakoroltatásával.

- A megfelelő intenzitású, derűs légkörű testmozgással a motoros képességek fejlesztése, melynek egyre magasabb szintje előfeltétele a bonyolultabb mozgások eredményes végrehajtásának, ezáltal mozgásműveltség fejlődésének.
- A természet erőivel - napfény, levegő – történő edzés.
- Testi képességek fejlesztése (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés).
- A tornának, játékos mozgásoknak az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszköz nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk.

Feladat:

- Azoknak a feltételeknek a megteremtése, amelyek elősegítik a biológiai fejlődést, növelik a szervezet teherbíró, ellenálló és alkalmazkodóképességét, egyes szervek teljesítőképességét.
- Optimális tárgyi feltételek biztosítása (tornaszőnyeg, zsámoly, bordásfal, tornapad, karika, szalagok, babzsák, gumilabdák, Ayres-eszközök, mozgáskotta, magasugró szett).
- Jó eredmény eléréséhez a feltételek biztosításán túl fontos az óvodapedagógus és a gyermek aktív együttműködése, nyugodt, derűs légkör.
- Tornával, mozgásos játékokkal a gyermekek természetes mozgásának fejlesztése (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás)
- Sokoldalú mozgástapasztalatokat szerezzenek a gyerekek az alapvető mozgásformák gyakorlása által .
- Folyamatosan fejlesszük a gyermekek mozgását és egyensúlyérzékét.
- A kéz finommozgásainak fejlesztése.
- Segítsük elő a gyermekek harmonikus, összerendezett mozgásának kialakulását.
- A térbeli, időbeli tájékozódó képesség fejlesztése.
- A szem-, kéz-, lábkoordináció fejlesztése.
- A légző-, keringési-, csont- és izomrendszer teljesítő képességének növelése figyelemmel a mozgásfejlődés lépcsőfokaira.
- Az óvónő sokat tegyen a mozgásbiztonságért azzal, hogy gondoskodik a gyermekek mozgásfejlődéséhez szükséges ingergazdag környezetről, szeretetteljes, bátorító légkörről.
- Nagyon fontos feladata az óvónőnek, hogy minden nap adjon lehetőséget a gyermeknek minél hosszabb időtartamon keresztül a szabad levegőn való tartózkodásra.
- Biztosítsa az óvónő a gyermekek szabad mozgásgyakorlásának a feltételeit.

- Tegye lehetővé az óvónő változatos eszközökkel és a gyermekek önálló, szabad mozgásának biztosításával, hogy a mozgás örömet jelentsen a gyermekek számára.
- A hibákat gyakorlat közben a helyes mozgás dicséretével javítsa az óvónő. A hibajavítást tapintatosan végezze. A bátortalanabb vagy ügyetlenebb gyerekeknek mindig segítsen és vigyázzon arra, hogy ezek a gyerekek soha ne kerüljenek társaik előtt kedvezőtlen helyzetbe.

Sajátos nevelési igényű gyermekek esetében fokozott figyelmet kell fordítani az kialakuló kommunikációs lehetőségek kihasználására, a mozgás által fejlődő beszédképesség megalapozására, a figyelem, a mozgás képességek szintjének megfelelő feladat, eszköz és helyválasztásra. A közös mozgás tevékenységben való részvétel közvetlen segítése felnőttel történő együttes játékkal, közös élményszerzéssel a társas kapcsolatok erősítése, pozitív érzelmi állapot biztosítása. Egyéni feladatvégzés lehetőségeinek megszervezése a csoportszobában is (pl. trambulín, egyensúlyozók, tölcsér). Balesetvédelem fokozott biztosítása.

Tevékenységek:

A kisgyermek a mozgásigény kielégítésben türelmetlen. Azonnal szeretné utánozni a látott gyakorlatot vagy kipróbálni a tárgy által sugallt mozgásfeladatot. A tevékenységeket úgy kell megszervezni, hogy minden gyermek végezhesse a gyakorlatokat, ugyanazzal az eszközzel, képességeinek megfelelően. Az óvodapedagógus a hetirendben meghatározott napon csoportos mozgás tevékenységet szervez, valamint mindennapos mozgást.

A gyakorlatokat többször lehet ismételni más-más eszközzel. Így változatos lesz a tevékenység, mindig újabb tapasztalattal gazdagítjuk a gyermek mozdulatkészletét. Ezzel feladatmegoldó képességük, gondolkodásuk észrevétlenül fejlődik.

Játékok:

- Szerep-, utánzó-, futójátékok sorban, körben, szétszórطان.
- Szabályjátékok: fogójátékok, egyéni és csoportos versenyek.
- Küzdőjátékok: kúszás, tolás, emelés.

Rendgyakorlatok:

- egyenes testtartás,
- vonal- és köralakítás,
- fordulatok meghatározott irányokba.

Gimnasztikai szabadgyakorlatok:

- kartartások: mély-, mellső-, magas- és oldalsó középtartás, csípőre és vállra tartás,
- testhelyzetek:

- ❖ alap- és terpeszállás,
- ❖ térdelés,
- ❖ nyújtott- és terpeszülés,
- ❖ hason- és hanyattfekvés,
- ❖ guggoló- és térdelőtámasz,
- ❖ mellő- és hátsó fekvőtámasz,
- kar-, törzs-, térd- és lábmozgások: emelés, leengedés, lendítés, lebegtetés, lökés, húzás, hajlítás, nyújtás, fordítás, páros lábon szökdelés, ujjak nyitása, zárása, mozgatása, csukló hajlítása és nyújtása
- koncentrációs mozgásgyakorlatok,
- kézi szergyakorlatok: bot, babzsák, szalag, karika, labda,
- járások, futások:
 - ❖ természetes járás irányváltásokkal,
 - ❖ speciális járások, állatjárássok utánzása,
 - ❖ ritmusra járások,
 - ❖ futás egyenes vonalban és irányváltásokkal,
 - ❖ versenyfutás,
- szökdelések, ugrások: helyben és haladva (páros- és váltott lábbal), akadályokon át (le, fel, át),
- dobások, labdás gyakorlatok:
 - ❖ labdafogások, labdaészlelés,
 - ❖ labdagurítás, labdavezetések,
 - ❖ labda fel- és ledobások (alsó- és felsődobások),
 - ❖ labdahajítások,
- támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok:
 - ❖ talajon: csúszás, kúszás, mászás, egyensúlyozás,
 - ❖ padon, zsámolyon, bordásfalon vízszintes és függőleges irányba,
 - ❖ gurulások,
 - ❖ egyensúlyozás emelt szeren (pad).

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Növekedjen teljesítőképessége, mozgása összerendezetté, harmonikusabbá, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá váljon.
- Erőteljesen fejlődjön a mozgáskoordináció és a finommotorika.
- Mozgástapasztalatai az egyensúlyozásban és ugrásban növekedjenek.
- Cselekvőképessége gyors, mozgásban kitartó legyen.
- Fejlődjön tér- és időtájékozódó képessége, szeresse meg és igényelje a mozgást.
- Legyen képes sor – és köralkotásra.
- Egyéni-, csoportos-, sor- és váltóversenyt az óvónő segítségével és a szabályok pontos betartásával játssza.
- Értse meg az egyszerű vezényszavakat.
- A természetes járást ütemes járással váltakoztassa.

- Mozgás közben tudjon irányt változtatni, jobbra, balra, hátra fordulatot tenni az irányok megnevezésével.
- Állórajtból kiindulva 20-30 métert fusson.
- Talicskázzon combfogással.
- Egyensúlyozzon padmerekvítő gerendán.
- Hátsó függőállásban lábmozgást végezzen.
- 6-8 lépés nekifutással tetszés szerinti akadályt ugorjon át. Az ugrást talajéréskor fékezni tudja.
- Kislabdát hajítson távolba.
- Labdát tudjon pattogtatni helyben, tudjon labdát dobni, megfogni, gurítani, vele célozni.

Kapcsolatok más nevelési területekkel:

A mozgás az óvodai nevelésünk folyamatában a gyerekek egészséges testi- és mozgásfejlesztése útján szolgálja személyiségük fejlődését. A mozgáskultúra fejlesztése mellett segíti a térben és időben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést, fejleszti az alkalmazkodás képességét is, így támaszkodik, illetve előkészíti a vizuális-, a matematikai-, a zenei és a külső világ tevékeny megismerésére nevelés fontos kapcsolódó feladatait, ezzel is fejleszti a gyermek személyiségét. Felerősítik és kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatását.

- Improvizálhatunk ritmikus mozgást, vehetünk ötleteket pl. különböző járásokra mesékből, így kerül aztán kapcsolatba a mozgás az irodalmi neveléssel.
- Nagyobb gyerekekkel tornázhatunk zenére, ezt a gyerekek nagy élvezettel végzik.
- Célbadobásnál, ugrásoknál (távol, magas) matematikai fogalmakkal találkozunk és alkalmazzuk a gyakorlatok végrehajtása során.

Értékelés:

A mozgás értékelésénél figyelembe kell vennünk a csoport egészségi állapotát, egy-egy gyerek fáradékonyságát, teljesítőképességét.

Az értékelés menete:

Folyamatos megfigyelés.

Az értékelés szempontjai:

- A helyes mozgás dicsérete.
- A testtartás és a mozgáselemek korrigálása.
- Motiválások a helyes végrehajtások és az előnyös viselkedésformák (bátorság, tolerancia, segítőkészség, kudarc elviselés, stb.) kiemelésével.

Eszközök:

- Tornaszoba,
- tornaszőnyeg, zsámoly, bordásfal, tornapad,
- karikák, szalagok,
- babzsák,
- rongy-, lég- és gumilabdák, szivacsabdák,
- botok, ugrókötel,
- trambulin,
- kenguru-labda,
- Greiszvald-szerek,
- Tini-kondi,
- AYRES-eszközök,
- mozgáskotta,
- magasugró szett.

5.6. KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

Az óvodai nevelésünk egészében érvényesülő folyamat a külső világ tevékeny megismerése. Általa a gyerekek az őket közvetlenül körülvevő és a tágabb természeti és társadalmi környezetről olyan tapasztalatokat szerezzenek, amelyek az életkoruknak megfelelő biztonságos eligazodáshoz nélkülözhetetlenek. Segíti a gyerekek tapasztalatainak feldolgozását. Fejleszti megfigyelőképességüket, képzeletüket, gondolkodásukat, emlékezetüket. A külső világgal való ismerkedés közben alakul a gyerekek társas magatartása. Fejlődik beszédmegértő és nyelvi kifejezőképessége.

A külső világ tevékeny megismerése során fejlődik a gyerekek önismerete, önbizalma, akaratereje. Tudnak kapcsolatot teremteni társaikkal és a felnőttekkel, növekszik türelmük önmagukkal és társaikkal szemben, kitartóbbakká válnak játékaikban, munkájukban, nő figyelmük tartóssága.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

Cél:

- Aktivitása és érdeklődése során szerezzen tapasztalatokat a természeti, emberi és tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól.

- Környezettudatos magatartásformálás megalapozása, alakítása.
- Sokféle tevékenység lehetőségének biztosítása a tapasztalatszerzésre.
- A felfedezés örömeinek érzékeltetése.
- Pozitív viszonyulás kialakítása a természeti, emberi, tárgyi környezethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét.
- A környezet jelenségeinek, tárgyainak, tulajdonságainak, mennyiségi viszonyainak, formáinak rendszerezése.
- Szülőföld, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások pl: szüret, felvonulás, lucázás, húsvéti locsolás, pünkösddőlés, májusfa állítás ezen értékek megőrzése, családi kultúra szeretete, védelme.
- Ítéloképesség fejlesztése, matematika tartalmú tapasztalatokat ismer meg, és azokat a tevékenységeiben alkalmazza.

Feladat:

- Az ismeretek gyarapításával, feldolgozásával keltse fel a gyerekek kíváncsiságát, érdeklődését, elégítse ki megismerési vágyukat.
- Alkalmteremtés a minél több érzékszervvel való tapasztalásra, az élmények több szempontú felidézésére.
- Spontán és szervezett tapasztalat és ismeretszerzésen használja ki az óvónő a tapasztalatszerzés lehetőségét alkalmi és folyamatos megfigyelések szervezésével.
- Találkozzanak közvetlen módon a természetvédelemmel.
- Összefüggések megláttatása.
- A gyerekek képességeinek fejlesztése elsősorban a következő területeken:
 - ❖ tapasztalás: érzékelés, észlelés, megfigyelés,
 - ❖ emlékezés: élmények felidézése, mozgásos cselekvések, képi emlékezés,
 - ❖ megértés: azonosítás, megkülönböztetés, összefüggések felismerése,
 - ❖ konstruálás: formák, mennyiségek előállítása, megkeresése,
 - ❖ ítéloképesség: annak megítélése, hogy egy tulajdonság, összefüggés fennáll-e adott tárgyak, személyek, összefüggések között),
 - ❖ Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.

Tevékenységek:

- Sorba rendezések mennyiségi tulajdonságok szerint (tőszámok, sorszámok).
- Tárgyak válogatása szabadon vagy adott szempontok szerint.
- Halmazok elemeinek meg- és leszámolása (több, kevesebb, ugyanannyi).
- Halmazok keletkeztetése (hozzátevés, elvétel, egyenlővé tevés a tízes számkörben).
- Állítások fogalmazása (igaz-hamis eldöntése).
- Rész és egész viszonyának megfigyelése.
- Irányok, arányok megfigyelése (bal-jobb, alá-fölé, mellé-közé, előtt-mögött, vízszintes-függőleges).
- Természeti környezet:
 - az ember testrészei, külső tulajdonságai,
 - érzékszervek,
 - növények, állatok tulajdonságai, életmódjuk, környezetük,
 - az élettelen természet változásai: időjárás, évszakok,
- Emberi környezet:
 - család,
 - családtagok foglalkozása,
 - életmód megismerése.
- Az óvoda és környéke:
 - a felnőttek munkája,
 - a gyerekek tevékenysége,
 - az épületek: közintézmények a környéken, önkormányzat, posta, gyógyszertár, iskola, orvosi rendelő
- Színek megismerése.
- Közlekedés a faluban, városban (eszközei, lehetőségei, dolgozói, szabályai).

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Hasonlítsa össze mennyiségeket (több, kevesebb, ugyanannyi, hosszabb, rövidebb, ugyanolyan hosszú, magasabb, alacsonyabb, szélesebb, keskenyebb).
- Tudja a megszámlálást a tízes számkörben.
- Válogasson alakzatokat, tárgyakat, élőlényeket szempontok alapján.
- Ismerje fel az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.
- Ismerje meg a viselkedés alapvető szabályait.
- Válogassa a síkbeli alakzatokat tulajdonságaik szerint (kör, négyzet, háromszög).
- Nevezze meg a térbeli állások helyzetének irányait (jobb, bal, előtt, mögött, alatt, fölött, mellett, között).
- Ismerje a térbeli alakzatok közül a kockát, gömböt, Földgömböt
- Nevezze meg saját testrészeit, érzékszerveit.

- Tudja személyi adatait (lakcím, név, szülők neve, foglalkozása, testvérek neve, életkora).
- Igazodjon el az óvoda épületében, udvarán.
- Alakuljon mennyiségszemlélete.
- Tudja az évszakok nevét, jellemzőit, a napok nevét, sorrendjét, a napszakokat.
- Ismerje néhány környezetében lévő épület funkcióját.
- Nevezze meg a közlekedés eszközeit, néhány alapvető szabályát, gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés szabályait.
- Helyezze főbb csoportjaikba az élőlényeket (ember, állat, növény).
- Tudjon alapvető növényápolási és állatgondozási műveletekről.
- Vegyen részt elemi természetvédelmi tevékenységekben (téli madárvédelem, az élőlények óvása).
- Jól használja a megismert kifejezéseket.

Kapcsolatok más nevelési területekkel:

A külső világ tevékeny megismerése szoros kapcsolatban van más nevelési területekkel. Tartalmában és feladataiban konkrét összefüggést mutat a verssel, mesével, énekes játékokkal, rajzolással, festéssel, mintázással, kézimunkával, mozgással.

A gyerekek a természeti és társadalmi környezetükből szerzett ismereteiket játékaikban felhasználják, folyamatosan gyakorolják, a munkatevékenységükben alkalmazzák.

Értékelés:

- Folyamatos megfigyelés.
- Kérdésekre adott válaszok helyessége.

Szempontjaik:

- Megértette-e a feladatot?
- Elvégzi-e a munkát?
- Igényel-e segítséget vagy önálló?
- Mennyi időre van szüksége a feladat elvégzéséhez?
- Milyen a megoldások minősége?

Eszközigény:

- Gyurma, gyöngyök, dominók, kártyák, dobókocka, lego, építőkocka, termések (gesztenye, dió), levelek.
- Színes anyagok, fonalak.
- Képeskönyvek, színezők, leporellók.

5.7. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

A munka az óvodáskor végéig játékos jellegű marad. Az óvodai játék és a munka közti különbség a kétféle tevékenység indítékában van. A munka célra irányuló tevékenység. Munkavégzés közben formálódnak és egyre pontosabbá válnak a munkához szükséges készségek. A gyerekek megtanulják a legszükségesebb eszközök használatát.

Óvodánkban a munka elsősorban közösségért önként, aktívan végzett tevékenység.

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű játékos tevékenység.

Cél:

- Önként, örömmel és szívesen végzett aktív tevékenységgé váljon.
- A munka eredményének megbecsülésére, és a saját és mások elismerésére nevelés.
- A gyermek célirányos figyelmének, kötelezettségvállalásának alakítása.

Feladat:

- Munka során a meglévő tapasztalatok erősítése, azok újakkal való bővítése.
- Jártasságok alakítása eszközök, szerszámok használatában.
- A gyermeki munkát az óvodapedagógus konkrétan, reálisan a gyereket saját magához mérten értékeli, fejlesztő értékelés formájában.
- A környezet szeretetére, megbecsülésére, ápolására nevelés.

Tartalom:

- Szükségletekből fakadó tennivalók: önkiszolgálás

- ◆ 3-4(-5) éves korban:

a./ alkalomszerű munkák:

- Egyszeri vagy ismétlődő tevékenységek óvónői segítséggel.
- Megbízások önkéntesség alapján.
- Ünnepi készülődések (ajándéktárgy-készítés, díszítőmunkák).
- Udvar és teremrendezések (kisebb tárgyak helyretétele, szállítása, rendrakás).
- Üzenetátadások (épületen belül).
- Játékjavítások óvónői segítséggel.

b./ növények gondozása:

- Megfigyelő tevékenységek irányítással.
- Közreműködés növényápolásban óvónői segítséggel.
- Segítségadás a nagyobbaknak.

◆ (4-)5-6-7 éves korban:

a./ naposi munka:

- Étkezés előkészületeinek teendői.
- Terem- és udvarrendezésben való részvétel (játékok, eszközök előkészítése, elrakása).

b./ alkalmi munkák, feladatok:

- Üzenetközvetítés.
- Rendrakás, tisztogatás, kisebb javítások.
- Ajándékkészítés, díszítő munkák egyéni ötletek alapján is.
- Segítségadás a kisebbeknek kérésre és önálló indíttatásra.

c./ növények gondozása:

- Folyamatos növényápolás (ültetés, átültetés, öntözés, gyomlálás)
- Évszakokhoz kapcsolódó munkák (előkészítő és betakarítási munkákban való részvétel).
- Környezetrendezések.
- Gyűjtőmunkák (a gyűjtött anyag elhelyezése, rendezése).

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Törekedjen önállóságra, vállaljon önként feladatokat is.
- Ismerje fel saját képességeinek határait.
- Ismerje meg az eszközök használatával járó veszélyeket is.
- Végezzen egyéni fejlettségi szintjének megfelelő feladatokat.

- Legyenek rendszeresen visszatérő feladatai.
- Teljesítse pontosan megbízatásait.
- Ismerje fel a segítségadás lehetőségeit.
- Ismerje a szerszámok, munkaeszközök tárolási helyét, azok használatát.
- Képes az eszközök megóvására és saját testi épségének megőrzésére
- Legyen igénye felfedezett kisebb hibák kijavítására.
- Gondozza, óvja a környezetében lévő növényeket.
- Tiszteljük, ismerjük el mások munkáját.

Sajátos nevelési igényű gyermekek esetében a figyelem, értelmi képességek szintjének megfelelő feladat és eszközválasztás, önkéntes vállalás alapján. Balesetvédelem fokozott biztosítása.

5.8. A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

Óvodánkban a tanulás folyamata jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimultán környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységeken és időkeretekben valósul meg, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja.

Cél:

- A tudás, tanulás iránti vágy felébresztése.
- Problémahelyzetek megoldása.
- Tapasztalatszerzés, gondolkodás örömeinek átélése.
- Az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése.

Feladat:

- Megismerési képességek fejlesztése.
- Képszerű és szemléletes gondolkodás kialakítása.
- A beszédészlelés és beszédértés, szóbeli kifejezés fejlesztése.
- Felfedezés lehetőségének biztosítása.
- Kreativitás erősítése.
- Tanulást támogató környezet biztosítása, mely során építünk a gyerekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.
- Alkalmazott módszerek a tanulás eredményességét segítsék.

Módszer:

- A pedagógusnak módszertani szabadsága van, de az intézményi célok és az életkori sajátosságok figyelembe vételével választja meg az alkalmazott módszereket és eljárásokat.
- Egyénre szóló, folyamatos, differenciált értékelés: az értékelés során mindig a gyermekek egyéni sajátosságaihoz mérten, pozitív megerősítést alkalmazunk.
- Tudatosan tervezzük a tevékenység céljainak megfelelő módszereket, eszközöket, szervezési módokat.

Tartalom:

Kötetlen és kötött szervezeti formában a játék adta lehetőségek összes alkalmával, valamint játékos helyzetek megteremtésével folyamatos időkeretben

történik valamennyi, az egész nap folyamán adódó helyzetekben és tevékenységi formában.

- ◆ 3-4-5 éves korban:
 - Közvetlen tapasztalatszerzésen (természeti és társadalmi környezetből).
 - Figyelemátirányítás a lényeges közös jegyekre.
 - Élmények, benyomások felfogása, emlékezetből való felidézése.
 - Kreatív gondolkodást, képzeletet mozgósító tevékenységek.
 - Szókincsfejlesztés.
 - Utánzásos minta és modellkövetéses magatartás.
 - Cselekvéses tanulás.
- ◆ 4-5-6-7 éves korban:
 - Megfigyelések végzése közösen és önállóan.
 - Egyéni élmények, beszámolók, tapasztalatok felidézése emlékképekből.
 - Megbízások elvégzése (emlékezetfejlesztés).
 - Jelenségek változásainak megfigyelése, azok összefüggései.
 - Összehasonlítások és megkülönböztetések irányított és spontán megfigyelésekkel.
 - Beszédfejlesztés, a gyermeki kérdésekre, válaszokra irányuló ismeretszerzés.
 - Többféle megoldási lehetőségek keresése. Különböző problémahelyzetek biztosításával az önálló problémamegoldó gondolkodás fejlesztése.
 - Spontán és irányított játékos tapasztalatszerzés, felfedezés.
 - Személyre szabott pozitív értékeléssel segítse az óvodapedagógus a gyermek személyiségének kibontakozását.

Az óvodapedagógus differenciáló, egyéni vagy mikro csoportos, illetve kooperatív technikákat alkalmaz.

A tanulás alapvető feltételének megteremtése, a szokásrendszer kialakítása, a jól megválasztott időkeret, és az elegendő számú, méretű, minőségű, sok érzékszervet foglalkoztató eszköz biztosítása.

A szervezeti formát a tevékenység tartalmától, a résztvevő gyermekek számától, összetételétől, fejlettségétől függően az óvónő megválasztja, differenciáltan alkalmazza.

Alkalmazza az alábbi tanulási formákat:

Spontán, játékos tanulás – az óvodai élet bármely szituációjában, kapcsolatában, mely a gyermekek kíváncsiságának, mozgásvágyának, érdeklődésének következménye.

Utánzásos (minta és modellkövetés) – melyben a magatartás és viselkedéstanulás kezdetben óvónői, majd társak példája.

Cselekvéses tanulás: közvetlen manipulálást, rendezést, válogatást, probléma helyzetet biztosít.

Szervezett tanulási lehetőség – az óvodapedagógus által szervezett tevékenység, problémahelyzet, irányított megfigyelés, előzetes ismeretekre, és a gyermekek kérdéseire, válaszaira épülő tapasztalat és ismeretszerzést, számtalan felfedezést kínál.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Tudjon önállóan konkrét elemi, ismert jelenségek esetében következtetni, ítéletet alkotni.
- Alakuljon feladattudata – és ez a feladatmegértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánuljon meg.
- Ismerje saját értékeit.
- Legyen önálló a begyakorlott feladatok megoldásában.
- Végezzen önálló megfigyeléseket, ismerje fel a jelenségeket változásukban is.
- Fedezzen fel konkrét összefüggéseket, ok-okozati viszonyokat.
- Törekedjen többféle megoldás keresésére.
- Szándékos figyelmének tartalma érje el a 10-15 percet, válják könnyebbé a megosztása, átvitele.
- Legyen képes gondolatait érthetően szavakba, mondatokba foglalni
- Különítse el a mese és a valóság elemeit.
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is legyen kialakulóban.

5.9. A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSÉNEK FEJLESZTŐ PROGRAMJA

Az óvodai nevelésünk a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik, a meleg elfogadó légkör biztosításával, az egyéni bánásmód érvényesítésével, és a sajátos igények figyelembevételével. A nevelésünk hatására a sérült kisgyermekeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. Törekszünk a sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítására, a szükséges tárgyi feltételek és segédeszközök meglétére, mert ezek biztosítják a nevelési céljaink megvalósíthatóságát. Integrált nevelésünk megvalósításához óvodánk igénybe veszi a pedagógiai szakszolgálati intézmények szolgáltatásait, az utazó gyógypedagógiai hálózat működtetésére kijelölt intézmények segítségét. Speciális ismeretekkel rendelkező szakemberrel szoros kapcsolatban egyeztetve szövi bele az óvodapedagógus a feladatokat és elvárásokat a mindennapi tevékenységek szervezésébe. A tevékenységek

tervezésénél fontos szempont, hogy az ismereteket, sokoldalú tapasztalatokat, cselekvésbe ágyazott módon nyújtsa az óvodapedagógus. Az általános feladatokat beépítettük óvodánk tevékenység formáiba.

Cél:

- Személyiség egészének fejlesztése, az önmegvalósítás erősítése.
- Fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg.
- A sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl.

A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülés specifikus fejlesztésének feladatai

Speciális feladatok

1. Enyhén értelmi fogyatékos gyermekek esetében:

- Törekszünk a korábban kialakult szociális hátrányok felszámolására.
- Fokozottan támogatjuk a társakkal való együttműködést.
- Elősegítjük a kommunikáció fejlődését.
- Élmények és tapasztalatok révén segítjük a kortárs csoportban megtalálni a helyüket.

2. Beszéd fogyatékos gyermekek esetében:

- A gyermek képességeit játékon és célzott tevékenységeken keresztül komplex módon fejlesztjük.
- A sérült, lemaradt gyermeket minden területen és formában ösztönözni kell a beszédre.
- Törekszünk az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítására.

A fejlesztés minden esetben felméréseken alapuló egyéni fejlesztési terv alapján történik.

3. Tanulási problémákkal, magatartási zavarral küzdő gyermekek esetében:

A fejlesztésben minden óvodapedagógus részt vesz, de a fejlesztő pedagógus tevékenysége kiemelt jelentőséggel bír.

A csoportban dolgozó óvónő javaslatára, megfigyelései alapján a fejlesztő pedagógussal konzultálva, a fejlesztő pedagógus fejlesztési kompetenciájába tartozó teszt eredményeit figyelembe véve differenciált fejlesztésben részesül.

A fejlesztés gyakorlata:

- csoportszobai integráció,
- csoporton kívüli fejlesztés: szakértői vélemény szerinti gyógypedagógiai, fejlesztő pedagógusunk heti két alkalommal tervezett tevékenysége, dokumentáció vezetése.

Feladat:

- a fejlesztésre szoruló gyermekek minél korábbi felismerése,
- képességek fejlesztése, gyógypedagógussal konzultálás,
- óvodapedagógusi és fejlesztőpedagógusi munka összehangolása.

Fejlesztési tevékenység értékelése:

- fejlettségmérő lapok áttekintése /félévente/,
- fejlesztő pedagógus kompetenciájába tartozó teszttel évente kétszer /Sindelar teszt/.

Együttműködés szülőkkel:

- tájékoztatás nyújtása /aktuális feladatokról, mérési eredményekről/,
- szülők támogató együttműködése.

Kapcsolatok más nevelési területekkel:

Minden tevékenység során kiemelt feladatunknak tekintjük a tapasztalatszerzés biztosítását a cselekvéses ismeretszerzés lehetőségének megteremtését. Alkalmat adunk minél sokrétűbb, mozgásos tapasztalatszerzésre, fejlesszük a kognitív funkciókat, különböző észlelési területeket, a figyelmet, emlékezeteket, téri tájékozódást.

Értékelés:

Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását időszakosan (3 havonta) az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrizzük, és amennyiben szükséges a fejlesztés további menetét erre alapozva határozzuk meg. Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció a pszichés fejlődési zavar jellegét megállapító, komplex-gyógypedagógiai, pszichológiai és orvosi-szakértői véleményben foglaltak alapján.

Eszközigény:

- asztal, szék, szőnyeg,
- játéktartó szekrény,
- tükör,
- logopédiai alapkészlet,
- logiko,
- ping-pong labda, csörgőlabda,
- szín-forma, nagyság szerint kirakó játék,
- testséma kialakításához szükséges játék,

- öltöztető babák,
- érzékelő játékok (hallás, -látás, -tapintás),
- bábok, gyöngyök,
- kockák (kicsi, nagy),
- füleslabda,
- ecset (nagy szőrű),
- kirakó játékok,
- szerepjátékhoz eszközök (kötény, kalap, kendő, babák, macik, főzőcske),
- autók,
- tölcsér, trambulin,
- AYRES-eszközök,
- Mozgáskotta.

6. FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

2. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához.

a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus és finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél

- Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.

- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek

- Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ; különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot; tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat /a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek/; végig hallgatja és megérti mások beszédét.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

c) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermekkedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival

A szociálisan érett gyermek

- Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését.
- Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb –szükség szerint kreatív- elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

3. Az hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus testi, lelki és szociális fejlődésének elősegítése.

4. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

7. GYERMEKVÉDELEM, SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSE, ESÉLYEGYENLŐSÉGET BIZTOSÍTÓ INTÉZKEDÉSEK

7.1.GYERMEKVÉDELEM

Óvodánkban a gyermekvédelmi feladatok ellátását óvodapedagógus végzi, és összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet. A nevelési év elején munkatervet készít a konkrét feladatok megjelölésével. Tájékoztatja a szülőket felmerülő problémák esetén a megoldási lehetőségekről. Együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, részt vesz az esetmegbeszéléseken, és az éves megbeszélésen. Nyilvántartja a veszélyeztetett, a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket, feljegyzi az intézkedéseket. Elősegíti az óvodapedagógusok tényfeltáró tevékenységét.

A hátrányos helyzetű gyermekek kiszűrésében a csoportokat vezető óvónők segítenek. Amennyiben problémát észlelnek, jelzik, a gyermekvédelmi felelős feladata az, hogy megállapítsa a gyermek hátrányos helyzetének az okát. Amennyiben az szociális jellegű, akkor a vele való foglalkozás a továbbiakban az ő feladata. Más esetekben közösen kell a megfelelő szolgáltatást megkeresni.

Gyermekvédelem óvodánkban két területre osztható:

- Gyermekek jogainak védelmére, érvényesítésére.
- Hagyományos felfogású gyermekvédelmi munkára.

Célja:

- A gyermeki jogok családon belüli érvényesülésének segítése.

Az óvodás gyermekek családi helyzetének évenkénti felméréséhez szükséges szempontok:

- Óvodások száma összesen.
- Veszélyeztetettek száma.
- Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetűek száma.
- Három vagy többgyermekes családban élők.
- Csonka családban élők.

Ezek nyilvántartása a nyilvántartólapon történik.

A gyermekek veszélyeztetettségének okait vizsgáló szempontok:

- Nevelési hiányosságok.
- Életviteli problémák /bűnöző, italozó életmód, erkölcstelen családi környezet/.
- Egészségügyi okok, külsérelmi nyomok.
- Anyagi okok.
- Megromlott családi kapcsolat.

CSALÁDGONDOZÁS FÁZISAI

- Kapcsolatfelvétel a szülővel:
Súlypont a szociális helyzeten, lakáskörülményeken van.
- Megfigyelési szakasz:
Családlátogatás.
Találkozások időpontjának egyeztetése.
- Irányított beszélgetések szakasza:
Konkrét problémák feltárása.
Beszélgetés a megoldás lehetőségeiről.
Egyéni foglalkozás a gyermekkel.
- Problémamegoldó-tervező szakasz:
Család bevonása az önsegítésbe.
Közös terv kidolgozása.
- Közvetlen segítség és irányítás:
Lépésekben haladás.
Önálló lépések ösztönzése.
- Elért eredmények értékelése

CSALÁDGONDOZÁS ÍRÁSOS DOKUMENTUMA

Család neve.

Probléma, a gyermekvédelmi felelős véleménye a problémáról:

Egyéb bevont intézmények.

A gyermek anamnesztikus adatai.

Lakáshelyzet, anyagi körülmények, munkahely.

Családtagok jellemzése:

Család korábbi próbálkozásai a probléma megoldására.

7.1.1. A NEVELŐTESTÜLET GYERMEKVÉDELMI FELADATAI

- harmonikus, szeretetteljes, elfogadó óvodai légkör kialakítása, melyben a gyermek biztonságban érezheti magát,
- helyes nevelési koncepció kiépítése, szülők tájékoztatása, együttgondolkodás megvalósítása.
- prevenció, családok segítése,

- a szülők megnyerése a gyermek érdekében (nevelőpartneri kapcsolat kialakítása, családlátogatás, egyéni beszélgetések stb.),
- gyermeki jogok ismerete,
- szülői jogok és kötelességek ismertetése szülői értekezleten,
- a gyermekek és a család nevelési elveinek alapos megismerése,

- a gyermek fejlődését veszélyeztető okok felismerése, hátrányok kompenzálása, szükség esetén szakember bevonásával,
- rendszeres óvodalátogatás figyelemmel kísérése.

Az óvodavezető gyermekvédelmi feladatai:

- a gyermekek jogainak, mindenek felett álló érdekeinek érvényesítése az óvodapedagógusok közreműködésével,
- egészséges, biztonságos nevelőmunka megteremtése, gyermekbalesetek megelőzése, óvodapedagógusok tájékoztatási kötelezettségének ellenőrzése /gyermekek, szülők részére/,
- egészséges táplálkozás biztosítása,
- rendszeres egészségügyi vizsgálatok megszervezése,
- halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében óvodába kerülés elősegítése, fenntartói nyilvántartás egyeztetése,
- a prevenció és kompenzáció megvalósulásának figyelemmel kísérése.

Kapcsolattartás formái:

- családlátogatás,
- egyéni beszélgetések,
- fogadóóra, szülői értekezlet,

7.1.2. A GYERMEKVÉDELMI FELADATOK MEGVALÓSÍTÁSÁBAN KÖZREMŰKÖDŐ INTÉZMÉNYEK

- gyermekjóléti szolgálat,
- védőnő,
- Nevelési tanácsadó.

Kapcsolattartás formái:

- vizsgálat, személyes beszélgetés,
- értekezlet,
- családlátogatás,
- hatósági intézkedés.

7.2. HÁTRÁNYKOMPENZÁCIÓ, ESÉLYEGYENLŐSÉG MEGVALÓSÍTÁSA ÓVODÁNKBAN

A szociális hátrány fogalma:

Olyan anyagi- és kulturális életkörülmények, amelyek a gyermekek egy részénél az átlagnál gyengébb teljesítményt vagy a fejlődéssel kapcsolatos motiváció hiányát eredményezheti. Többnyire a családok szűkösebb anyagi életkörülményeit, gyengébb kulturális ellátottságát, az átlagosnál alacsonyabb szintű iskolázottságát jelenti.

Az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség akkor valósulhat meg, ha az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával minden gyermek számára biztosítjuk, hogy egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

Cél:

- Figyelemmel kísérni és a lehetőségekhez mérten pozitív irányba befolyásolni a gyermekekre ható környezetet.
- Esélyegyenlőség biztosítása, a szociális hátrányok enyhítése.

Feladat:

- Egyéni differenciált bánásmóddal a testi, érzelmi, erkölcsi, értelmi fejlődés elősegítése.
- Elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség.
- Pedagógiai környezet kialakítása, amely lehetőséget biztosít a meglévő hátrányok csökkentésére, a felzárkóztatásra, társadalmi leszakadás megakadályozására.
- Rendszeres óvodalátogatás figyelemmel kísérése, szükség esetén hiányzás jelzése.
- Családok szociális és anyagi helyzetének ismeretében támogatásokhoz való hozzájutás elősegítése.
- Szülőkkel együttműködő partneri kapcsolat kialakítása, szülői szerep eredményesebb betöltésének elősegítése.
- Kapcsolattartás gyermekvédelmi rendszerben érintett szervekkel, személyekkel.

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek:

- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodánkba való beiratásának támogatása.
- Integrációt elősegítő csoportok kialakítása.
- Minden óvodaköteles korú gyermek rendszeres óvodába járásának elérése, igazolatlan hiányzások minimalizálása.

- Óvodánk nyitvatartása igazodik a szülők munkába járásához (6.00-17.00 óráig).
- Fontos, hogy ne sztereotipizáljunk, hanem az egyes gyermekekre koncentráljunk.
- Rendszeres étkezését és orvosi ellátását ellenőrizzük.
- Segítsük baráti és társas kapcsolatainak kialakulását és fenntartását.
- Biztosítsuk számukra a gazdag tapasztalatszerzést.
- Motivációjukat folyamatosan fejlesszük pozitív megerősítéssel.
- Szociális ellátások számbavétele szükség szerint szakemberek segítségének igénybevétele.
- Jelzőrendszer hatékony működtetése.
- A szülők megfelelő tanáccsal való ellátása, családi nevelés támogatása.

Tárgyi feltételek:

- egyéni fejlesztéshez képességfejlesztő játékok,
- vizuális eszközök,
- mozgásfejlesztést segítő eszközök /labdák, hengerek, Ayres eszközök, finommotorika fejlesztését segítő játékok, eszközök, anyagok/.

Rendszeres tájékoztatás nyújtása a szülőnek a gyermek fejlődéséről:

- egyéni fejlődési napló megbeszélése,
- gyermekmunkák elemzése,
- egyéni beszélgetések,
- gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek megbeszélése,
- családi értékrend megismerése,

A sajátos nevelési igényű gyermekek felzárkóztatásának lehetőségei:

- Sikerkritériumnak a gyermekek beilleszkedése, fejlődése, az együtt haladás lehetősége tekinthető.
- A megfelelő módszerek és módszerkombinációk megválasztása a sérülésspecifikusság alapján.
- Az integrált nevelésünkben fontos az elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség.
- A gyermek fogyatékosságának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező gyógypedagógussal való együttműködés.
- Az érintett gyermekek szüleivel való együttműködés a fejlesztés érdekében.

7.3. KIEMELTEN TEHETSÉGES GYERMEKEK NEVELÉSE

Cél:

A kiemelkedő képességű, kiválóan kreatív gyermekek felfedezése, személyiségük optimális fejlesztése.

Feladat:

- támogató és szakszerű környezet megteremtése,
- képességek kibontakoztatása, tehetséges gyermekek felismerése,
- tehetségek gondozása, fejlesztése az intézményi és az intézményen kívüli lehetőségeivel,
- mikro csoportos tevékenység szervezés közben a differenciálás gyakorlata,
- kreativitás ösztönzése, motiválása,

Óvodánkban a kiválóan kreatív, tehetség ígéretes gyermekek fejlesztése óvodai csoportjaikban a napi tevékenységekbe ágyazva történik. Csoportjainkban a mindennapi tevékenységekbe építi be az óvodapedagógus a kreativitást fejlesztő feladatokat, többletismereteket. A gyermekek szabadon dönthetnek, hogy részt kívánnak-e venni a felkínált tevékenységekben. A tevékenységek nyitottak, bármikor elérhetőek.

Óvodánk évek óta szervez versmondó és rajzversenyt tehetséges gyermekek számára a környező települések (10-12 óvoda) részvételével. Tehetséges óvodásaink a szakavatott zsűri értékelése alapján évről évre a díjazottak között szerepelnek, mely az óvodapedagógusok eredményes anyanyelvi munkáját tükrözi.

Az elismerő okleveleket az óvoda bejáratánál lévő „dicsőségfára” helyezzük.

Az 5 éven felüli, kiemelkedő mozgásfejlettségű gyerekek országos Bozsik utánpótlás nevelés programban vesznek részt heti rendszerességgel. E program keretében rendezett tornákon, Grassrots fesztiválokon mutathatják meg tehetségüket óvodásaink.

8. TÁRGYI FELTÉTELEK

(Eszközjegyzék)

I. Helyiségek:

Csoportszobák, gyermekágy tárolók, tornaszoba, fejlesztőszoba, játszóudvar, intézményvezetői iroda, óvodatitkári szoba, *nevelőtestületi szoba*, általános szertár, többcélú helyiség (ünnepélyekre, szülői értekezletre), gyermeköltöző, gyermek mosdó, felnőtt mosdó, felnőtt öltöző, felnőtt WC, felnőtt zuhanyzó, mosó-vasaló-szárító helyiség, felnőtt étkező.

II. Helyiségek bútorzata és egyéb berendezési tárgyai:

Óvodai fektetők, gyermek székek, gyermek asztalok, fényvédő függönyök, szőnyegek, játéktartó szekrények illetve polcok, könyvespolcok, élősarok, állványok, textiltároló és foglalkozási eszköztároló szekrények, szeméttárolók.

Tornaszobába: tornapad, tornaszőnyeg, bordásfal, mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő készlet.

Játszóudvarra: kerti asztalok, kerti padok, 3 **babaház**, 3 **udvari homokozó takaróhálóval. (2 hiányzik)**

Intézményvezetői iroda: íróasztal és szék, tárgyalóasztal székekkel, telefon, fax, könyvszekrény, iratszekrény, számítógép, internet hozzáféréssel, számítógépasztal és szék.

III. Tisztálkodási és egyéb felszerelések:

Egyéni tisztálkodószerek, tisztálkodó felszerelések, fésűtartók, törölközők, abroszok, takarók, ágyneműhuzat, lepedő (*gyermeklétszám szerint 3-3*)

IV. A felnőttek munkavégzéséhez szükséges eszközök:

Szennyesruhatároló, mosott ruhatároló, mosógép, vasaló, vasalóállvány, takarítóeszközök, kerti munkaeszközök, szerszámok, hűtőgép, porszívó.

V. Nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök:

Az óvoda pedagógiai programja szerint.

Nevelőmunkát segítő egyéb eszközök: televízió, magnetofon, CD lejátszó, hangfalak, vetítővászon, hangszer felnőtteknek.

Eszközigény:

- 5.1.
- 5.2.
- 5.3.
- 5.4.
- 5.5.
- 5.6.
- 5.9.

VII. Egészség és munkavédelmi eszközök:

Ételmintavétel készlet, elsősegélyláda, gyógyszerszekrény, amennyiben a betöltött munkakörben a viselete előírt vagy javasolt munkaruha (külön jogszabályban meghatározottak szerint), tűzoltókészülék.

Jelmagyarázat: a vastagon szedett dőlt betűs rész hiányzik a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 2. sz. melléklete szerint

Egyéb rendelkezések

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala:

- A pedagógiai program 1 példányát a szülők szabadon megtekinthetik.
- A szülő kérésére tájékoztatást nyújtunk a pedagógiai programról.
- Vasszécseny község honlapján nyilvánosságra hozzuk

A pedagógiai program módosításának lehetséges indokai:

- Jogszabályváltozás,
- ONOAP módosítás,
- nevelőtestület döntése.

9. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A pedagógiai programot a 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről 26.§ (1) bek. szerint a nevelőtestület fogadja el, és az intézményvezető hagyja jóvá. Pedagógiai programunk módosítását és egységes szerkezetbe foglalását a hatályos jogszabályoknak megfelelően 2015. augusztus 31-ig nevelőtestületünk elvégezte. Pedagógiai programunk módosítását a 2012. (VIII.31.) EMMI rendelet alapján a tanfelügyelethez kapcsolódó intézményi önértékelés területeihez kapcsolódó elvárások azonosítása indokolta.

A pedagógiai program azon rendelkezésének érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra többletkötelezettség hárul, a fenntartó egyetértése szükséges. Jelen módosítások többletkötelezettséggel nem járnak.

A Pedagógiai Programot készítette és számú határozatával elfogadta a nevelőtestület.

2021. év 12. hónap 18. nap

Pődörné Sütő Aliz
a nevelőtestület nevében aláírás

Az óvodai pedagógiai programban foglaltakkal kapcsolatosan magasabb jogszabályban biztosított **általános véleményezési jogával élve** a dokumentumról a Közalkalmazotti Tanács a jogszabályban biztosított határidő betartásával véleményt alkotott. A dokumentummal kapcsolatban ellenvetést nem fogalmazott meg.

Az intézmény közalkalmazotti tanácsa:

2021. év 12. hónap 17. nap

Pálné Kölkedi Henrietta
aláírás

Az óvodai pedagógiai programban foglaltakkal kapcsolatosan magasabb jogszabályban biztosított **általános véleményezési jogával élve** a dokumentumról a Szülők Közössége a jogszabályban biztosított határidő betartásával véleményt alkotott. A dokumentummal kapcsolatban ellenvetést nem fogalmazott meg.

Az óvoda Szülői Közössége:

2021. év 12. hónap 18. nap

Nagy Viktória
aláírás
Szülők Közössége elnöke

A Pedagógiai Program megvalósításához a fenntartóra többletköltség nem hárul, a fenntartó egyetértése nem szükséges.

2021. év 12. hónap 18. nap

Zsolnai Zoltán
Fenntartó képviselője

A nevelőtestület számú határozatával elfogadott óvodai Pedagógiai Programot a nevelőtestületi értekezlet képviseletében döntési hatáskörében ikt. számú határozatával jóváhagyta az intézmény vezetője.

Ph.

2021. év 12. hónap 18. nap

Kiss Zsanett
intézményvezető